

fiat i: sic tamē quasi per ignem.
 Nemo em̄ sup fundamentū hoc
 edificans adulteria fornicationes.
 blasphemias. sacrilegia. ydolatri
 am. piuria. putet se saluū futū
 p ignē. quasi ista sint ligna. fenū
 stipula: sed qui vt dictum est edi
 ficat amor em frenoꝝ super funda
 mentū regni celorū ⁊ super ip̄m
 ardebit amor reū temp alium. et
 ipse saluus erit p ydoneū fūdamē
 tum dñm nostrū ih̄suz xp̄m q̄ est
 benedict⁹ in secula seculorū. Amē

Psalm⁹. lxxxi

Deus stetit in

Collect⁹ Titul⁹ p̄sa.
 asaph. Mistice exponi
 tur iste psalm⁹ ab Aug⁹ ⁊ Cassi.

Rico contra sacerdotēs ⁊ scri
 bas iudeorū. q̄ christū
 huilem ⁊ paup̄em iniuste condēp
 nauerūt ad mortē prop̄ qd̄ p̄ di
 uinū iudiciū fuerunt a romanis tē
 poraliter occisi ⁊ captiui ⁊ in iudi
 cio extremo sunt condempnandi

Collect. Moraliter vero idem
 psalm⁹ exponit a Je
 romimo alijsq̄ q̄busdā doctōrib⁹

Rico contra puerfos iudices.
 arguēs eorum malici
 am ⁊ nequitia: ⁊ petens super hoc
 diuinā iusticia: Vnde asaph pro
 pheta primo dicit

Deus stetit in synagoga. idē
 in congregacione. Nam synago
 ga dicitur a syna quod est con et
 goge aggeracio. id est iudiciū

fm q̄ dicit̄ exo. xxij. Ad deos vtri
 usq̄ eā pueniet ⁊ abiudices. Et di
 cit̄ deus stare in congregacione iudi
 cū: quia daē videt ⁊ attente facta
 ⁊ dicta eorū. Ite subditur. In me
 dio autē deos diiudicat ⁊ discer
 nit vtru m iudices iuste vel iniuste
 iudicent. ⁊ ideo subdit asaph con
 tra iudices puerfos. Lvsq̄ quo idē
 q̄ diu iudicatis iniquitate. iustifi
 cando partem iniqua: prop̄ mu
 nera vel fauorem. ⁊ facies pecca
 torum sumitis. id est psonas ma
 lorum propter eorum potentia vel
 aliam causam acceptatis.

Iero Quia si venerit pauper
 ⁊ venerit diues habens malū ne
 gociū. vs personaz aspiciis:
 non ne

Rico Iudicate e
 gocu: **Rico** genoa pupillo
 ⁊ ei⁹ iusticia dētrādo. L humiles ⁊
 paup̄es iustificare. Idē suā iusti
 ciam conseruate. **R**ipite paup̄e
 rem de manu fortiorum eius. Idē
 de manu diuitis ⁊ iniqui. ⁊ egenū
 de manu peccatoris liberate. Iq̄ eu:
 calumpniatur iniuste

Hugo Et quia prauum iu
 diciū sepe proueit
 ex ignorantia. Ite subditur

Nescierunt. Et quia peius ē not
 le scire. ideo sequitur. L neq̄ itelle
 erunt. Id est noluerunt scire iudici
 um meum. Vnde psalmus. Nolu
 it intelligere. vt tene ageret. Et q̄a
 pessimum est malū op̄ari. Ite
 subiungit. L in tenebris ābulāt.

Rico q̄a puerfitas affect⁹
 iduc tēbras i intellēti
 .ffij.

Imoueuntur omnia fundamenta terre. In finali iudicio in quo ista puersa ad debitum ordinem iusticie reuertentur. **Iero** Videte principes a iudices mali qualem habeant retributionem qui debuerunt fundamenta habere xpm. a noluerunt. sed in terra posuerunt fundamenta sua.

Hugo Sed cur dicit omnia sunt ne omnes tales. dominus scit. non est nostrum iudicare. dominus tamen de ipsis loquens dicit. **psa. lvi.** omnes in vias suas declinauerunt. vnusquisque ad auaricia suam a summo vsque ad nouissimum. Et si forte vita aliquorum sit contemptibilis tamen gradus a dignitas ecclesiastica est in eis honoranda a veneranda. Unde subdit.

Rico Ego dixi. dominus estis. id est participatiue eo quod iudices ex officio sunt executores diuine iusticie. a filii excelsi omnes in quantum ad imaginem eius sunt facti.

Hugo Sed ne de dignitate supbiant. eorum fragilitatem commemorans subiungit.

Os autem in infirmitate carnis sicut homines moriemini.

Rico quia potestas vestra non preseruabit vos a morte. a in eleuatione animi sicut vnus de principibus. id est de angelis supbientibus. cadetis in foueam gehene per equitatem diuine sententie. **Id** subdit propheta. **Urge** deus iudicet terram. id est surges ad iudicandum habitantes in terra. quoniam tu hereditabis. a dominaberis in

omnibus gentibus. Quia finali iudicio pacto omnes electi erunt subiecti ordini sue misericordie immobiliter. a reprobi ordini sue iusticie. Et sic dominatio tua se extendet super bonos a malos in eternum. quoniam maiestas tibi potestas est a imperium per infinita secula seculorum. Amen.

Psalmus lxxxii

Deus quis similis tui. Titulus. canticum psal. asaph. **Die** titulus in plerisque locis supra expositus est.

Glosa Agitur in hoc psalmo de secundo aduentu christi ad iudicium ubi boni qui hic permittuntur. coronabuntur. mali vero qui eos persequuntur torquentur.

Hugo a qua ecclesie triplex futio. prima videlicet in gladio a tyrannis. secunda in verberibus a hereticis facta in ope malo a falsis fratribus. et quarta erit tempe antichristi que ex dictis tribus conflabit. **Ut** ergo breuietur illa dies antichristi. petit hic festinari iudicium. unde ipse asaph de illo secundo aduentu domini dicitur ostendit potentiam a claritatem eius in qua reuertet aq. ammirando dicit.

Deus in christe a si homo es ut alij. a si iudicatus laum iniquis latronibus deputaris.

Hugo quis similis erit tui. id est cum in forma etiam sui venies ad iudicium in maiestate a claritate magna. Et quia talis eris in iudicio. ne taceas. sicut in

primo tuo aduentu tacuisti. si dic
sententia; contra malos. neq; cō
pescatis de? La pena adūsarijstus
inferenda. et ne videatur esse cru
delis hęc petendo. ostendit q̄ p̄tā
eorum hoc exigunt dicens. **Q**uo
niam ecce inimici tui sonnerunt.
murmurando et contradicēdo tibi.
Aug⁹ Nouissimos dies qui
erunt tempore antixpi
figre invidetur. cui? membra tūc
erū pent in libera; voce; sed plane
irēonabile; vt somit? magis q̄ lo
cutio vl' sermo dicendus sit. a qui
oderunt te extulerunt caput.

Castio Car dicit. caput ex
tulerunt. et non ca
pita. nisi q̄ insanis hoibus vnum
est caput antixps. qd̄ i dō dic̄ ela
tum. quia multa p̄tate gloriabiē
vt se etiā deū dicē p̄sumat excel sū.

Hugo Cui? mēbra dēpment
fideles. Vñ sequitur

Sup̄ p̄l'm tuum. i. xpianum
malinauerūt. i. maliciose tra
ctauerunt. consilium. vt eū decipi
ant. et cogitauerūt aduersus scōs
tuos. vt non solū; mediocrib? ho
lū. vey a ipsis qd̄ā modo celestib?
viris inferre conarentur exitium
et mortem.

Hugo Iherunt. hoc quod
sup̄ sonue. **Hugo** Venite et
runt. viz. **Hugo** dispdam?
eos de gente. id est inefficiam? eos
vt non sint inter gentes et non
memoretur nomen isrl' vltra. idē
pereat nomē a fama ppli xpiani vi
dentis deum p̄ fidē. Et hoc ex habū
dantia cordis dixerūt. **Q**uonia;
cogitauerunt vnanimiter. i. cōco;

ditet in malo. simul. conspirant?
aduersus te. i. membra tua. testa
mentum disposuerunt. i. pactum
firmū fecerūt ad dēstendū popu
lū a nomen xpianū. Cōsequētē de
clarat q̄ hoc facient eaz subdit. La
bernacula ydumeorū. i. auari fre
na amantes. Nam ydumei interp̄
tantur terrem. a hismalxelite. libē
gulosi qui ventri suo seruiunt. Nā
hismalxelite obedientes imp̄retat
Moab. que filia loth extra legē
ex suo patre concepit figt luxurio
sos. a agarem. imp̄retant a due
ne. et significat sup̄bos. Et superbia
debet esse aduenaa aliena homini
Iuxta illd̄ ecclē. x. Quid sup̄bis ter
ra et cinis. et gebal. imp̄retatur
vallis vana et significat ypocritas
q̄ vane et fallaciē oñdunt se huiles
La amō. i. vpl's turbid? a figt ira
cūcos. La amalech. imp̄retat po
pul? lingēs et fallaciē blādiēs. vñ
significat adulatorēs. La iemigene
cū habitātibus tyri. i. a iuidis
Tyris agustia imp̄retat. quia cor
mundi tor. **Cast** Nec ei turba
quetur.

Cast pditorum pre
dictorū viz. auari. gulosi. superbi.
luxuriosi. ypocrite. iracūdi. adula
tores et inuidia mundi amatores
que s̄b antixpō ogregāda est allu
sione et cōsonantia tatiū hebreorū
evidenter ex **Iero** Iste ḡ tate
p̄ssa est. **Iero** gētes q̄ pug
nant ad ūsus scōs; videam? que;
hñt p̄ncipem. vñ sequitur

Hugo Letemim assur. i. vya
bolus. **V**enit eaz ill
Et quia ipse diabolus non sol?
Sij.

opatus est. **W**erum etiam predicti peccatores socij fuerunt malorum. **I**dem subdit. Facti sunt i adiutorij filijs loth. **I**dem demonib. Loth enim dicitur inas. interpretatur demones ante fuerunt angeli. a ipsi dicitur maue runt a deo cu principe tnebraruz lucifero. **D**is ergo facti sunt in adiutorij illi pdicti mali. Quia sicut boni sunt coadiutores dei: ita mali sunt dyaboli coadiutores. **D**ec oia que in preterito tpe dixit. de futuro intelligenda sunt sicut a alie p hie cie mul. **I**ero Videtis qa dicitur sicilima loca sut a obscura. ac in singulis sermonibus magna sunt sacramenta. et necessitate copellimur in verbis hebraicis a plena misterijs diuinius imorari. atq; id qd a spiritu sado didum est nitimur interpretari. **S**i si ei sic interpretetur vt dem est qd pdest ecclesijs dei legere tabnaui la ydumeoru a his mabelite a cetera noia. **S**equitur de vindca iiquoz. **C**ass Et quia supius mores eoru p noia collecta descri pserat: nunc horu retribuciones eis p similitudines getiu fieri dicitur. **H**ac illis sicut madyan a sylla. **M**ico quos de miraculo se dicitur per barach iudici. iij. sicut iabim. qz oes submersi sunt i torrente cison. **V**n dicitur iudici. v. **T**orrentis cison tra yit eadavera eorum. **D**ispierut in endor. **N**omen est loci de q fuit illa mulier phitonissa qua pfuit sa ul. pmo regu. xxviii. **F**acti sunt vt stercere. qz eadavera eoru; re

inaserunt insepulta. **P**one prince pes eoru; sic oreba zeb a zebec a salmana. **I**stos dicitur dicitur per ge deone a trea tos viros cu eo. **I**udici. vii. **D**ec at dea sunt ad litte ram de getib. p pplm israeliticuz occisis a submersis. vt prefertur. **C**ass. **V**n filis optat occasus se qib. antixpi his qui in sua ptnacia sunt mafiuri. **I**nter pta cos aut eoru nominu sut iste. **I**ero **M**adian interpretat relin ques iudiciuz. **Q**uicunq; pugnat extra pplm dm: non cogi tat futuruz esse iudiciu. **S**isara me pretaf equi ieiho. **I**sti qui pugnat extra pplm. no sunt de peccob. tuis sed de equis qui insamut i femias luxuriose. **I**abim interpretatur intelle at: a sigt illos qui in sua sapietia cofidunt. a non in gloria dei. **H**ugo **E**t hii sbergerunt in torrente cison. i. leti cia seculari. **N**a cison letificas me pretaf. **D**ispierut i endor. **I**ndor i terpretatur fos generacois a sigt luxuriaz cui debita preet. **M**erito de his dicitur el fa sunt vt stercere. **H**ugo **V** viles a fetetes cora deo a hoib. **V**n eccl. ix. **O**is mulier fornicaria qi stercer in via. **D**ec at de minorib. dicitur e. **S**equitur de. **I**ero **P**one prince majorib. **I**ero **P**one prince pes eoru; qru qui ipugnat pplm tuu. sicut oreba zeb zebec a salmana. **D**os qtuor reges madianitaruz iuxta littera dominus miraculose vicat p ge deone a trea tos viros cu eo. vt hetur. **I**udici. vii. **L**egunt hoc phi a iru

dent. **Legnut** hoc rethores: et pu-
tant esse deliramenta.

Hugo In presenti etiam pri-
ncipes aduersarioꝝ
christi sunt. sicut zete et salmana
per penam. **Oreb** interpretatur sic-
citas: quoniam aridi a gratia dei
sunt. et zeb quod interpretatur lu-
pus et significat rapaces. zete in-
terpretatur uictima lupi. et ipsi ab
inferno deuorabuntur. Et salma-
na interpretatur pfecti in malicia
ut unum corpus sint cum dyabo-
lo mittendi in eam ignis et
sulphuris. **Cal** hec omnia ex
ardentis. **Cal** erant optat a
christi qui nulla conuersione sal-
uandi sunt quorum in ipsis quo-
que tenebrosis nominibus detesta-
bilis iam eorum sentitur interit.
Ipsorum enim maliciam manife-
stus declarat cum subiungit

OMnes principes eorum libest
malorum consiliatorum auctores
qui malicia accensi. dixerunt here-
ditate possideam? sanctuarium dei
sanctuarium dei est populus christianus. de quo
dicit apostolus. Templum dei sanctu-
rum est quod estis vos

Augustinus Quis enim
aliud imi-
ci nisi populum dei possidere id est
subiugare moluntur. ut ipse po-
pulus cedat in eorum impias volu-
tates. Sed quid sequitur? deus me-
us pone illos ut rotam id est fac-
illos instabiles in eo quod cogitant

Glosa Vel sic rota ab his qui
retro sunt surgit et an-
tea cadit. ita et ipsi ex his que retro

id est ex terrenis in quibus crederent
extollantur: et animo cadant ab
eter- **casti** Impii vero cum in-
malis cogitatione vo-
luuntur rotis sunt similes nec que
quod proficiunt dum suis iugiter rotacionibus
aterrunt. **Petrus** cetero. Nec
est enim maxima pena. Unde legi-
tur quod dominus immiscuit egyptiis
spiritum vitigis et erroris. Et in alio psal-
mista. In circuitu impij ambulat
Et similiter. **Au** sicut stipulaz
Pone eos **Au** ante faciem ve-
ti id est ante presentiam venti. Hoc
ponitur pro temptatione qua leuia
et mania corda rapiuntur

Hugo Vel de penis futuris
ipioꝝ potest legi. [Deus
meus pone. id est pone. Litos ut
rotas.] que dum ex una parte eleuatur
cadit ex alia. Per quod significatur
varietas penarum. Unde Job. xxv
iij. Trahunt ab aquis minimum
ad calorem minimum [sicut stipulam
ante faciem venti] ut impotentes
sint resistendi penis: sed volubiles
ad totum

augustinus Non enim
mentum **augustinus** hec op-
tatio huius prophetico est sequitur. **S**
icut ignis qui comburit siluam.]

Rico Ex magna potentia. a sic
flama combures motes.]

aug ex ardoris vehementia.
ita. [predictos impios qui
silua sunt propter sterilitatem om-
nis boni et motes sunt superbia ple-
ni.] persequeris illos. In quantum ad
corpus interem. estate tua id est in
iudicij tem **Cal.** Unde in alio
parte

Psalmi.

est. Ignis in conspectu eius exar-
descet. q̄i circuitu eius tempestas
valida. Et in ira tua. Id est in furo
re vindicte tue. Turbabis eos. In
tum ad animam cum audient. **I**te
maledicti in ignem eternum. **D**uc
vsq; futuras penas illis peccatori-
bus prophetauit: qui in suis remā-
serunt sceleribus pertinaces. **C**on-
sequenter ad illos conuertitur.
qui sunt domino prestante cre-
diti dicens. **I**mple facies eorum
ignominia: a querent nomen tuū
domine. **I**llorum enim facies im-
pletur ignominia id est infamia:
qui peccatorum suorum non inue-
nerunt laudatores sed potius eis
in presenti reputatur quod in ma-
la actione gesserunt. **I**tos pleū
q; obprobrium corrigit. duz se vi-
derint a generalitate culpari. **I**lli
vero qui in sua obstinatione perti-
naces id est duri permanserunt
Erubescāt. Id est peccatorum enor-
mitate. **L**a conturbetur in seculum
seculi. **P**ōt em̄ aliqui in hoc se-
culo salutariē erubescere et turbari
quando conuersionis dona p̄cipi-
unt. sed erubescāt in seculuz seculi
qui eterna vltione damnandi sūt
La confundantur a pereant. **Q**ui
ad eternum supplicium destinant
La cognoscant. **P**er experientiam
Lquia nomen tibi dominus. tu so-
lus altissimus in omni terra. **C**o-
gnoscant ad genus respicit vtrum
q; peccantuz. siue qui exhibita sa-
tiff diaone liberantur. **O**mnes em̄
cognoscant omnipotentiam domi-
ni: quia ipse solus est altissimus

dum ipsum cognouerint. a cōuer-
sis patere a ob duratos eterna vlti-
one dam **Collector.** **V**e-
pnate
ris qui ob amorem vel timorem p̄-
sentis vite ne transitoria amittāt
membra sunt antichristi. sub ip-
sius dominio reuera nō essent nisi
precedenti superbia a falsa religio-
ne laudes hominum et auariciam
terrenam magis q̄ dei gratiaz au-
cuparent. **F**elices profecto qui ex-
itum suum ab hac vita bonis ope-
ribus preminentibus expectant in
timore dei aduentum iudicis domi-
ni nostri ihesu christi qui est bene-
dictus in secula seculorum **Amen**

Psalm⁹ lxxxiij

Qviam dilecta tabernacu.

Titulus. **I**n finem pro-
torcularibus **P**salmus filijs choe
Hugo **I**n precedenti psalmo
orauit accelerari iu-
diciū sc̄m christi aduentū hic
autem desiderat populus fidelis in-
trare in celestes mansiones quas
laudat **A**d quas per multas tri-
bulationes oportet intrare. **S**icut
a christum oportuit pati: a ita in-
trare in gloriam suam. **Luce vicesi-
mo quarto.** **V**nde sensus tituli ta-
lis est. **P**salmus iste dirigēs nos
in finem id est christum ad que-
rendimus preponitur filijs choe

id est veris christianis imitatori-
bus christi in loco caluarie cruci-
fixi. **Chore** vero caluarie interpre-
tari constat pro torcularibus id
est pro pressuris huius seculi ne
christiani deficiant sed per eas co-
fidat se venturos in eterna tabnacula
sicut vinum in torculari expressus
ponitur in regis cellario

Augustinus Quas diu-
enim vine
pendent in palmite. tanquam libero
aere perferuntur nec ex eis manat
vinum ante pressuram. **Sic** sunt ho-
mines quos predestinauit deus ad
vitam eternam qui antequam accedat
ad seruitutem dei. fruuntur seculo
hoc tanquam deliciosa libertate velut
vine vel totum adhuc in palmite pen-
dentes. **Sed** quoniam dictum est
Fili accedens ad seruitutem dei:
Sta in iusticia et timore domini et
prepara animam tuam ad tempta-
tionem. **Accedens** quisque ad serui-
tutem dei: ad torcularia se venisse
cognoscat. **Contribulabitur.** con-
teretur comprimetur. non ut in hoc
seculo pereat. sed ut in apotheca dei
desinat: exiitque desiderio cum car-
naliu regumetis quasi vinacijs
vuarum. **Vnde** apostolus dicit.
Exiit veterem hominem et induite
nouum Christianorum ergo sunt
ista torcularia. **In** pressuris autem
constituti ad hoc conterimur et tri-
bulamur ut amore nostro quo fe-
rebamur in ista mundana. secula-
ria. fluxa atque pitura. passi in eis
in hac vita tormenta tribulaciones
pressurarum et habundantiam tem-

ptationum. incipiamus querere et
lam quietem que non est de hac
vita nec de hoc seculo presenti

Cassiodorus. Popu-
lus igitur fidelis christianorum spiritalia
li fecunditate regen eratus a torcu-
laribus competenter expressus: ad
futuram iherusalem peruenire de-
siderans in quas iam nullo tribu-
lationum vel temptationum pre-
matur pondere. sed leatitudine se-
cure imperturbata felicitate po-
tatur cum admittione exdamat dicens

Hugo Quas dilecta
id est valde dile-
cta sunt [tabernacula tua] de quibus
luce. xvi. dicit saluator. **Facite** vo-
bis amicos de mammona iniqui-
tatis ut recipiant vos in eterna ta-
bnacula. **Sequitur** [dne virtutum]

id est angelorum **Nicolaus**
Et dicit tabernacula. id est plurali pro-
pter diversos beatorum statum sed in
varia eorum merita propter quod
dicit saluator. **Johan. xiiij.** In do-
mo patris mei mansiones multe sunt

Hugo In quibus velut vi-
num in cellario repo-
nuntur ante factorem de torculari et
pressura ebullacione venientes. **De**
quibus in apoc. viij. dicit **Hi** sunt qui
reuerunt ex magna tribulacione
Hec tabernacula mihi valde dilecta
sunt propter securitatem que ibi
est propter leticiam inefficentem propter
omnibus desiderij mei implecionem. seu
adoptionem. propter pacem continu-
am. propter perpetuam sanitatem: propter
honestissimam societatem propter

apertam dei
visionem **Calliodorus**

Cogitans itaq; vit sanctissimus
illa premia a gaudia iherusalem
illas beatitudines a lectes a ex mō
libus populis societatem immor
taliter letantem. i magni de fiderij
ardorem succēsus stūgit. cupis
cira deficit anima

Quo ois i
me a in afa dō mi **Q**uo ois i
et affectus hominis exilientis in
via huius vite deficit a pfr dca cog
nitione a dilectione beatitudis eter
ne fm illud ad cho. ij. Oculis nō
vidit nec auris audiuit. nec in cor
hois ascendit: q̄ preparauit deus di
ligenti

Gre viii. moralium.
bus se **S**piritualiter illi
us anima concupiscit a lectis pa
trie beatitudinem. sed non deficit
qui patrimonia sibi largita diuini
tus ad necessitatis subsidium pos
sident. honores temporales sibi ipē
sos non tenet. aliena non ambit
suis licit vtatur: qui tamen ab eis
dē m rebus quas habet alienus est
quia ab ipsa que possidet ex de fide
rio non tenetur. Sed illius anima
concupiscit a deficit i atria domini
que rebus temporalibus se nudat
gloria honoris expoliat. habere
de exterioribus consolationē recu
sat. in celestibus solum inardescit
Vnde subdit. Cor meū a caro mea
exultauerunt in deū viuum

Jeronim Si enim scdm a
postolum spiri
tus pugnat contra carnem a caro
contra spiritum. quomodo dicit
hic. cor meū a caro mea exultaue

rant in in eum viuum. nisi intel
ligatur de illo qui mortifica to cor
pore suo in amorem dei tota men
te defixus est. Cuius cor per de
uotionem a caro id est corpus per
hilarem obedientiam exultant nūc

in se a in de **Nicola** Con se
um viuum **Nicola** quēre
ostendit q̄ beatitudo eterna quie
tat hominis appetitum dicit. Ete
nim passer inuenit sibi domum et
turtur nidū vbi poit pullos suos.

Jeronim Desidero domi
ne sedez aliqm
et nidulum anime mee a corpori
meo habere. Si ergo aues que li
tere huc atq; illuc vagantur post
q̄ volauerunt habent locum et ni
dulos vbi requiescant: quāto ma
gis anima mea a caro mea debet
sibi locum preparare vbi possit q̄
escere **Vel hoc totum posset legi**

de fu **Hugo** Cor meum et
turo **Hugo** caro mea. Ide
corpus meum a anima exultaue
runt. Idest exultabunt in deum
viuum. Iambo concorditer in illa
vita eterna vbi videbitur deus fa
cie ad faciem. **Modo enim discor**
dant. quia caro concupiscit aduer
sus animam a nunc est etiam mi
chi gaudium.

Castiodo hicut passer
cum inuenit
sibi domum in parietum foramin
bus. nimio gaudio exultat. quia
se diuersarum aduersitatum vlt
rius patē nō credit insidjs: sic
anima iocundatur dum in celoz
ē gna māhionez suā seferit p̄pata

Hugo La turtur. id est anima
hic penitens et gemens. Inuenit
sibi nidum. id est eternam taberna-
culum spe certa. ubi reponat pul-
los suos. id est opera bona que tunc
in celo reponuntur quoniam in spe tribulatio-
nis efficiuntur. Que autem sit illa
domus? amicus declarat cum subdit
Altaria tua domine virtutum. et age-
lorum super sunt illa in quibus quæta appetit?
homo quod superius deum sunt taberna-
cula tua. Et uocat hic altaria cele-
stem patriam ubi erit perfecta obla-
tio corporis et anime. Hec autem celestis
patria dicitur tabernacula propter ha-
bitationem: atria propter latitudinem
et domus propter quietem. nidus propter
securitatem atque altaria propter perfectam
oblationem. Addidit etiam rex me-
us. Qui me euntem ad illa altaria
dirigit. et deus meus. Qui me ad
hoc creasti. Sed uir sanctus adhuc
positus in tribulationibus et tempta-
tionibus suspirans in eterna promissa.
quid de ista celesti patria dicat au-
diam? **Beatus** inquit. qui habitant
in domo. **Augustinus** quia possidet
tua domine. **Augustinus** ihrlz celestis
sine angustia sine pressura sine di-
uersitate et limitum diuisione. Omnes
habent eam et singuli habent totam.
Magne ille diuicie. Non angustat
frater fratrem. nulla ibi indigentia.
nulla necessitas est. quoniam quicquid uo-
les. ibi erit: et quicquid noles. ibi
non erit. Quid ergo illi acturi sunt.
In secula seculorum laudabunt te. **10**
enim totum negotium nostrum est sine de-
fectu alla. **U**n psal. li. Gaudium et le-
ticia inuenietur in ea: gratiarum actio

et vox laudis. **Pico** Cose que cuncte
quælibet bonæ beatitudinem supernam valeat
adipisci. Et primo ostendit quod hoc non potest
fieri nisi speciali adiutorio dei dicens
[beatus uir]. In spe que est certa ex-
pectatio future beatitudinis. cuius est
auxilium abs te. **I**ste ei due propositio-
nes abs. et a. idem signant. quasi dicat
Ad beatitudinem eternam nullus
potest venire uel attingere. nisi per tuum
auxilium speciale: quia excedit facultatem
creature. Sed ille qui ad hoc
per te dirigitur potest attingere. Et
modus subditur. cui dicitur. **A**scen-
siones. id est gradus virtutum per
quos ad celum ascenditur quos ho-
mo gratia diuina illuminat? In
corde suo disposuit. quia usus lite-
ri arbitrij ad meritum currit. **L**i-
uante lacrimarum. hoc est in sta-
tu presentis miserie in quo est mei-
tum et demeritum. In loco que po-
suit. id est constituit ipse deus ad
merendam uitam beatam per lacri-
mationem et fletum secundum quod di-
cit saluator. **Matthe. v.** Beati qui
lugent: quoniam ipsi consolabuntur.
Hugo Cum enim homo con-
superbiam primi hominis exul in
hac ualle plorationis factus est.
totam tantam miseriis hic in se sen-
tiat. magnam habet materiam hu-
miliandi iuxta hoc uersus. **U**nde
supbit homo cuius conceptio cul-
pa. **N**asci pena labor. **U**ita necessesse
mo. **Collectio.** **U**t ergo in
ualle ualeat exire ad gaudium eter-
num. o laborat conamine ad hanc

pervirtutum gradus ascendere

Cal sū vicerit q̄s auxilio dñi
libidīnē. ascēdit p̄mū ḡdū
cū dñat⁹ fuit supbie salit sc̄d̄. dū
supavit anariciā subit tertūa tot
gradib⁹ cūehitur quot vicij⁹ fue
rit abso

Hugo b̄tūs b̄ndi
aus docuit
discipulos suos sc̄alaz huilitatis
p̄ quā ap̄d seip̄os ascēdentes ap̄d
deū ascēderēt. Et in sc̄ala illa de fiḡt
xii. gradus huilitatis. Prim⁹ est ti
mor dñi. Sc̄d̄s nō amare pp̄riaz vo
lūtate. Tert⁹ obedientia. Quart⁹
pacia. Quint⁹ cōfessio p̄c̄ōz. Sext⁹
cōtēpt⁹ sui. Septim⁹ p̄ferre alios si
bi. Octav⁹ nil singularit̄ agē. No
n⁹ tacē vsq̄ ad it̄rogacōez. Deci
m⁹ non esse facil⁹ ad r̄cēdum. Vn
decim⁹. Statua habitu huilitatem
p̄tendē

Rico A Tem tene
sc̄atur dīcōem dabit
legislatoz. h⁹ est xp̄s latoz legis
euāgelice qui dat b̄ndictōem sue
gr̄e ligētib⁹ p̄ remissione culpe cō
missa p̄ dila cōne celestis gl̄rie

Iero Voluit ei dñs nos pug
nare in hac valle lacria
nū cōtra tēptationū insulta cōnes: vt
p̄ suā grām a p̄c̄is absoluti. be
nedicti fieret in nob⁹ q̄d subditur

Rico Libūt de virtute in v̄tutē
semp p̄ficiēdo i augmēto
gr̄e d̄ nec pueniāt ad statuz visio
nis. **Aug⁹** xp̄s ei q̄ est deiv̄tus
b̄tē. **Aug⁹** mē ceteras dat nob⁹
q̄tuor v̄tutes agēde vite nr̄e i hac
valle lacrimaz q̄ a m̄ltis describū
tur. viz p̄udentiā. q̄ dīnoscam⁹ it̄er

bonū a malū. **Iusticiā**. q̄ sua cuiq̄
f̄buim⁹ nemi q̄c̄p̄ detētes. s̄ om̄s
diligētes. **Tēpantiā**. q̄ libidines
refrenam⁹. **Fortitudinē** q̄ oia mo
lesta toleram⁹. **Ab his v̄tutibus**
im⁹ ad illā dīmevisiois cōtēplatio
nez. **Vñ** **L** videbit de⁹ deoz
subdit **Rico** xp̄s ex sc̄ōrū om
niū q̄ dicit̄ d̄ij p̄cipacōe **L** i syon
s̄. celesti. de qua d̄r ad hebreos. xii.
Accessistis ad sp̄o montē a citatez
dei v̄itē ih̄rl̄m celestē a m̄ltoz
m̄ltū āgeloz. **Iero** Quāta leti
frequentā **Iero** cīa q̄nta fe
licitas ē ire de v̄tute in v̄tute: a hoc
ip̄z h̄re p̄mū vt xp̄m h̄re mere a
mur. **Rā** deū vidē ifinita corona ē.

Rico Cōsequenter ponit tēpca
do ad h̄ac b̄tūdīnē cōsepūc̄dā. vñ
p̄s in p̄sona fidelīū dicit̄ **O** mē de⁹
v̄tutū. **I** āgeloz vt frequentē dem̄
est **L** exaudi orōnē meā. **L** p̄ducendo
nos ad eternā b̄tūdīnēz **L** aurib⁹
p̄cipe **L** oñdēdo p̄fēdū **L** orōnē meā
L exaudita **L** **O** deus iacob **L** idest
cristianorum qui cōtra vicia pug
nant a ipsa supplantant **L** **P**rote
ctor noster **L** contra insultus demo
nūm **L** aspice de⁹ **L** acceptando pre
ces nostras **L** a respice in faciem
christi **Hugo** Hoc v̄tilit̄ le
tui **L** **Hugo** Hoc v̄tilit̄ le
terama intelligitur de christo ho
mine. ac si dicat. **R**espice christuz
hoīez factū. cōspūtū. flagellatū. cru
cifixum mortuū. a pp̄e ip̄m exaudi
oracōnē meaz a miserē nū. **P**rop
ter q̄d dicit b̄tūs bernard⁹ **S**ecurū
habet accessum **O** homo ad dum

habet enim filiū ante patrem. et ante filium hēs matrem. **Filius** ostēdit patri lat⁹ et vulnera. mat ostēdit filio pectus et vīera. Nulla pōt esse repulsa vbi tot concurrūt caritatis insignia. Quae autē fidelis popul⁹ tantū desiderat puenire ad domū celestē. ostendit eā in dīcēs.

Rico. **Q**uoniam melior ē dīca vna i atrijs tuis. i. celestib⁹ palacijs. sup milia. sciz bonorū dierum q̄ pnt haberi i presenti. **Iero.** Si posset fieri vt aliq̄s vita esset vna die i regno celorū et postea precipitaretur recte diceret. Melior ē dies vna i atrijs tuis super milia. In regno celorum semp lux est nō hñs noctē neq̄ te nebras.

Rico. **A**legi abiectio et ideo dicitur esse. i. in humilitate viuere sine qua ad illaz beatitudinē nō p̄t pueniri sed m̄ dīctum saluatoris **Mat. xviii.** Quicūq̄ non fuerit effectus puul⁹ et humilis vt puer. non intrabit in regnū celorū. **In domo dei mei** i. id est in ecclesia militante que ē domus dei inferior. sicut ecclā triumphans ē dom⁹ dei supior. **magis q̄ habitacū in tabernacul⁹ p̄dōrum.** i. in gloria et in excellēcijs supiorū. q̄ supbia includit in oī p̄dō mōrli p̄ qd̄ hō subtrahit se a debita obediētia.

Cassio. **O** abiectio illa dei. **pulehra.** **O** sublimitas ista fedissima. **Ipsa** abiectio est illa conuallis lacrimarum supius dicta. palacijs omnib⁹ supior sine dubitatione. vbi a si ad tēpus plangitur. inde tamē sine si

ne gaudet. **Causa** reddidit quae dōm⁹ domini plus debeat diligere q̄ tabernacula p̄dōrū. cū subditur.

Quia mihi amorem veritatem. **idē in** **sticiam.** **diligentiam.** **Aug⁹.** **Misericordiam** diligit qui in primo subiecit. veritatez diligit vt credenti det qd̄ p̄misit.

Cassi. **In ecclesia** ipsius p̄mū misericordia est. q̄a de p̄dōrib⁹ efficit iustos. **Et veritatem** quam illis p̄misit p̄mij. nō negabit. **Vnde** subdit **gratiam.** vt peccatores conuertantur ad veritatem i presenti. de que dicit **apostolus.** **Gratia** dei sum ibi qd̄ sū. a glā. **si futuro** dabit dñs. v̄ huilib⁹ vt dīmo munere iustificati āgeloz mereatur esse confortes.

Rico. **Vn** puerb. **xxix.** **Dum** in spiritu suscipiet glā **et iacobi. iiii. dī.** huilib⁹ dat grāz

Cassi. **Q**ue nos preparat. adiuuat. corroborat. et coronat **et idē.** **Non** p̄uabit bonis. **grē** in p̄sentia et glē i futuro. **eos** q̄ ābulat i innocētia. **licet** frequēter p̄uentur bonis tēpali.

Hugo. **Beatus** verbus in p̄nti **hugo** narodus addit. **Nec** eos dñe. q̄ ambulat in penitētia. **In** translacōe hebraica hoc melius habetur videlicet qui

Iero. ambulat in p̄fectōe. **In** nocentia enim non p̄t esse perfecta virtus. quoniam qui innocens est nisi habuerit prudentiam. non est p̄fecte consummatez virtutis. **Propterea** dicit in euan. **Estote** prudentes sicut serpentes: et simplices sicut columbe

Cassi. Et quia psalm⁹ tot bo
na explicare non potu
it que sanctus animus sentiebat
Ideo sub ammiracione cōcludit di
cens. [Domine v̄ tutus] qui tanta fa
cis que dici non possunt [beatus
homo qui spe] **Iero.** a non i ter
rat in te]

Iero. remis: s; in
celestibus bonis. Ille sp̄ rat in do
mino qui cōscientiam n̄ hab; pec
catorum; qui oculos lieros ad ce
los le **Cass** Cui⁹ spes in domio
uat **Cass** iugiter perseuerat

Mirabilis psalmus. a tñ munda
na suauitate iocundior qui sic nob
ēcclesie torcularia fēc̄ am̄o dulces
cere. vt optabilius habeamus ta
li fasce dēpm̄i q̄ h̄ sc̄li sublimitati
b; s̄bleuari **Aug⁹** Lic; ei n̄c pu
niris i egestate. in s̄bulatione. in
oualle ploraciois. i adūsitātū p̄s
fura. in temptationib⁹: erit tamē
postea bonū tuum qd̄ d̄sideres sc; z
requies. eternitas. immortalitas. in
passibilitas. a iocunditas eterna

Collect Ad hanc eternē feli
citatē beatitudinē to
ta mentis deuotione aspirantes.
benignum petimus saluatorem vt
quē ad modū sensus nostros dulce
do presentis lectōnis afficit. ita iu
giter maneat in nobis grā. quaz
ipse miseratus in fundit ihs x̄ps
d̄ns n̄c qui ē b̄ndict⁹ i se. s. Amen

Psalmus. lxxxiiij.

Benedixisti
domine ter

ram tuam auertisti capti. **Titul⁹**
i finē filijs chore **Psalm⁹** dauid

Cassio. Iste est tertius psal.

Hugo eoz. q̄ agūt de p̄mo
x̄pi ab

Hugo Et cātat filijs
uentu chore. a filijs

passionis x̄pi qui in caluaria cru
cifixus est. Chore em̄ calu⁹ vel cal
uaria interpretatur. vt supra in p̄
cedenti psalmo didum est Et licet
hic psalm⁹ agat de x̄pi incarnacō
ne tñ cōpetit̄ ititulat̄ de ei⁹ passi
one in hoc qd̄ cātat̄ filijs chore.
qz tota x̄pi vita fuit passio. et ince
pit a natiuitate eius. Vñ eo tpe
qū recitat̄ ecclā passionē x̄pi tūc i
ȳno **Pāge** lin. incipit a natiuitate di
cēs. vagit ifans in̄ arca posit⁹ p̄
sepia. **Orz** ei titul⁹. **In** t̄cōe monz
nos p̄ fidē accedē ad x̄pm̄ vt ei⁹ be
nedictōem habere mereamur

Cass Preuidēs itaq; p̄s futura
miracula tāq; de p̄terito

Hugo ablacionē iniquitatis
a plebe dei p̄ b̄ndictio

nē incarnacōis x̄pi declarat dices.
Benedixisti d̄ne fr̄a tuam. **viz**
p̄p̄m̄ tuū vt gen⁹ hūanū car
nē assumēdo. a p̄ hoc **La** uilti cap
titatē iacob. **v** p̄m̄ origiale a po
pulo xp̄iano p̄ qd̄ gen⁹ hūanum
tēbatur a dyabolo captiuū. Et b̄ndi
dicit iacob. q̄ in̄pretat̄ supplātās
qz nō oēs accipiūt grām istā n̄ q̄
i baptismo renati supplātāt adū
satiū. abrenūciātes dyabolo: a om
nib⁹ pompis eius. De q̄bus sub
ditur **R**emisti iniquitatem ple
bis tue. **v** videlicet cristiane prop̄
quā fuerat captiua. **o**peruisti om

nia iniquitatis eius. **v** in aqua
vivi deante a d̄o d̄o
han neg ab homine ad m̄
eg; a t̄mone ad acatū
Hugo om̄em in̄m
dicit̄ peccata nost̄
ab in̄ indignacōe d̄i
Psalm⁹ Relatio p̄
est m̄gna
De om̄ia d̄icunt̄ vt f̄
in̄ p̄p̄e. **Cō**gunt̄
d̄p̄t̄at̄ vt lib̄t̄at̄
li que f̄m̄ it̄at̄ d̄p̄t̄at̄
d̄icunt̄ **O**mn̄e n̄c t̄m̄
z̄as n̄c t̄m̄. ad t̄ d̄icunt̄
endit̄ a p̄d̄it̄ am̄and̄
f̄d̄m̄ d̄t̄ vt d̄icunt̄
q̄a f̄gures a d̄ol̄t̄at̄
t̄d̄m̄t̄ vt p̄p̄at̄
c̄as t̄mp̄at̄ **P**ro p̄
t̄m̄ l̄t̄ am̄t̄. a d̄icunt̄
nob̄. qd̄ d̄icunt̄ est p̄
t̄d̄m̄t̄at̄ **N**is̄ om̄i ad
t̄m̄ om̄i quā in̄ q̄
t̄d̄m̄t̄at̄ d̄ d̄icunt̄
nō c̄at̄ d̄icunt̄
Hugo **A**mpl̄it̄
p̄o ad not̄ d̄m̄ p̄
nam c̄m̄t̄at̄
in p̄d̄it̄ vt d̄icunt̄
vt n̄c̄ animi in d̄m̄
n̄c̄ **N**ōc̄ em̄ corpus
v̄mp̄t̄at̄ aggrauat̄
m̄o p̄f̄it̄ ad d̄m̄
ap̄ol̄t̄as a t̄m̄
Vid̄o al̄i leḡm̄ in m̄
is p̄p̄t̄at̄ leḡm̄
c̄p̄t̄at̄at̄m̄ t̄m̄
d̄p̄t̄at̄ quod̄ p̄f̄e ap̄

nia peccata eorum. In aquis bap-
tismi ne videantur a deo ad puniē-
dum neq; ab homine ad imitādū
neq; a demone ad accusandum.

Mitigasti omnem iram tuam.]
diluendo peccata nostra. Lauertisti
ab ira indignationis tue.]

Rico Relaxatio pene signū
est mitigationis ire. **Hec** omnia dicuntur de futuro spi-
ritu pphetic. Cōsequenter ponitur
deprecatio pro liberāctione spiritua-
li que fienda erat p christū cum
dicitur. **Q**onuerte nos deus salu-
taris noster.] ad te datus cognos-
cendum a pfecti? amandum qd
factum est per doctrinam christi
qui figuras a obscuritates veteris
testamenti explanauit: a rigore
eius temperauit. Propter qd voca-
tur lex amoris.] a auerte irā tuā a
nobis.] qd factum est p christi sa-
tisfactionem. **V**sq; enim ad illam
horā omnes quātuncūq; iusti des-
cendebant ad infernū: a sic ira dei
non erat totaliter auersa.

Hug Iste versus cantatur in
completorio in princi-
pio ad notandum a petendū ple-
nam conuersionem ad deū q̄ est
in patria vbi completa erunt oia
vbi mot? animi in deū conuertē-
tur. **M**odo enim corpus quod cor-
rumpitur aggrauat amāz: ne om-
nino possit ad deū conuerti. **Vñ**
apostolus ad romanos viij. dicit.
Video aliā legem in membris me-
is repugnantem legi mentis mee
a captiuantem me in lege peccati
Propter quod ipse cupiens scdm

totum corpus suum conuerti ad
dominum cōsequenter clamabat
dicens. **I**nfelix ego homo. quis me
liberabit de corpe mortis huius. e
gratia dei p ihesum christū domi-
num nostrū Sciens itaq; propheta
deum misericordie idem subiungit.

Quoniam in eternū irasceris no-
bis.] quasi diceret. **R**equa q̄. cū p-
cere et misereri sit tibi proprium.
quia dicitur ab acuc. iij. **C**um irat?
fueris: misericordie recordaberis.

Rico La excedes irā tuā a ge-
neratione in generatō-
ne.] in sibi succedētib? q̄si diceret
non. q̄a aduent? xpi fuit pmissus
infra certū temp? vt habetur da-
nielis. ix. p eb domadas. lxxij. ab
eo predictas.] deus tu cōuertens
] ad nos p benedictā tuā: incarna-
cōne.] uiuificabis nos.] per tuam
grām. **Vñ** Jo. pmo. **G**ratia ueritas
p ihm cristū facta ē.] a plebs tua
letabitur. **Cassio** que infeli-
m te.]

Cassio atter gaude-
bat in se: nunc quia totum
gaudiū nēm de? e. q̄ uult
Aug secur? gaudē: i illo gau-
deat qui nō pōt p̄ire. **Q**uid ei frēs
mei gaudere uultis in argēto. aut
argētū perit. aut tu. aut nemo. qd
prius exruptū illd est at qvtrū
q; peritū est a tua argētum. **N**oli
ergo gaudere in istis. sed gaude in
illa luce que non habet occasū. **S**e-
quē. **Q**uoniam nobis dñe miam tuā.]

Rico mittendo filiū tuū ad li-
berāctōe; nrām.] a saluta-
re tuū da nobis. .s. dominum xpm
que ysa. preuidens futurū dixit. ix

capitulo **Filius** datus est nobis et
a vocabit nomen eius amabilem
a christum ergo tuum da nobis. In
nullo enim est misericordia tua. Co
sequenter psal. prenunciat incarna
tionem filii dei spiritu prophetie dicens
Hugo audiam auribus tuis
quid loquetur in me
dominus deus id est qui inspiret cor
di meo per spiritum prophetiam

Nicola Et quod illud si conse
quenter declarat di
cens quoniam loquetur pace in ple
bem suam quia christo nato age
li statim cantauerunt. Gloria in altissi
mis deo in terra pax hominibus bo
ne voluntatis. Unde a. ij. dicit ipse
sua quantum ad populum israel com.
a super sanctos suos quantum ad maiores
s. a. doctores a dei ministros de quibus
multi crederent in christum sicut
dicitur. Jo. xij. a in eos qui conuer
tuntur ad cor id est veritate a ex
corde conuertuntur ad christum quod
dicitur propter gentes qui relicta
gentilitate fidem catholicam si scie
reunt deuote. Unde translatio he
braica habita non conuertentur
ad stulticiam. id est ydolatriam quae
est magna stulticia. s. attribuere crea
ture deitatem. Unde scriptum est prope
timent eum salutare ipsius quasi dicat.
Licet super omnes loquetur pace
tamen salutare ipsius id est salua
tio que per ipsum est a his prope
qui timent eum perseveranter a non
solum his qui perfecte timent eum
sed his etiam qui dimittunt pecca
re propter timorem dei qui timor
licet sit servilis propter timorem pe

ne tamen introducit caritatem a di
lectionem sicut seta filium suum. Au
gustinum ut allegat magister. in
sententiarum distinctione. xxxij.
Et ideo dicitur id quod est prope
metes in quantum talis timor de prope
quo disponit ad caritatem. Unde in ha
bitat gloria id est christus qui est
gloria patris in terra nostra. Unde cri
sto nato dicitur. Jo. i. Et vidimus
gloriam eius gloriam quasi unigenitum a patre
Hugo Moraliter vero intelligi
tur ut inhabitat gloria
id est testimonium bonum in tra
nostra hoc est in conscientia nostra
hoc testimonium ut dicit bernar
dus consistit in tribus. Primum est vide
licet credere quod remissionem peccato
rum habere non possis nisi per indul
gentiam. Desiderare quod melius operis
habere possis nisi ipse deus per suam
gratiam hoc tibi concessit ut bonum
operaris. Tertium quod vitam eternam
nullis operibus promereri possis
Sequitur. In misericordia et veritate
obvinae. **Nicola** id est conue
runt sibi. **Nicola** runt sibi similes
in persona christi quod ex dei misericordia
verbum assumpsit carne. Et ideo ad
complendum veritatem promissionis
facte patribus veteris testamenti fi
lius dei incarnari voluit. Iusticia a
pax osculate sunt quia christus in sua
passione satisfecit pro nobis per
viam iusticie quam iusticia pax sta
tim fuit osculata quia per suum san
guinem pacificavit ea que sunt in
celis a in terris. Colos. i. Deinde de da
rat modum natiuitatis christi qui natus
est de virgine. Unde dicit veritas s.

christus qui dicit de seipso **Jo. xiiij**
 Ego sum via: veritas: et vita. De ter-
 ra orta est. De virgine Maria: quae
 terra vocatur **ysa. xlv.** Apertae terra
 et germinet saluatorem. Illa enim quae
 oritur de terra non oritur de com-
 muniore maris et femine. Sic beata vir-
 go concepit et peperit sine virili con-
 sortio. Et propter hoc de isto conceptu
 et ortu praedixit **ysa. liij.** Ascendet sicut
 virgultus coram eo: et sicut radix de
 terra sitientis. De virgine non fecit
 data semine virili. Et iusticia de ce-
 lo prospexit. Et pater iustus vel tota
 trinitas disposuit ut dei filius car-
 nem acciperet de virgine ut sic per
 viam iusticiae homo verus satisfacere
 ret sicut primus homo deum offendet.

Cal. Moraliter. Veritas de ter-
 ra oritur quando peccato-
 ris confessio accusantis seipsum de-
 offertur. Et iusticia de celo prospe-
 rit quando ei datur remissio pecca-
 torum: quod in illo publicano actu est.
 Nam quae veritate humiliter de se con-
 fessus est: dicitur. Propitius esto mi-
 hi peccatori. iusticia super ipsum pro-
 sperit. quae descendit iustificatus in do-
 mum suam. **Nicola.** Deum ostendi-
 am. **Nicola.** tur de qua vir-
 gine virgo beata fuit fecundata cum
 dicitur. **Et** Tenet dominus dabit beni-
 gnitatem. Et gratie sue plenitudine;
 non solum ad sanctificationem men-
 tis virginis: sed etiam quantum ad
 fecunditatem ventris. Et terra no-
 stra. Et beata virgo intemerata.
 Dabit fructum suum. Et benedictum
 dominus nostrus: ipsa permanente
 incorrupta virgine: tamen in partu quae

post partum. Deinde post ortum christi
 agit de eius praecursore cuius dicitur. **L**
LVII in via ante eum ambulabit.
 et **Johannes** baptista: qui dicit in
 iusticia eo quod penitentiam predicavit per
 quam fit iusticia de offensis commis-
 sis. propter quod dicit saluator **Matth.**
xvi. Venit ad vos **Johannes** in via
 iusticiae. Et quae ipse **Johannes** non so-
 lum iusticiae; primum predicavit: sed
 primo eam tenuit per asperitatem; ve-
 stitus: et in paucitate vestitus: sicut quod di-
 citur **Matth. xiiij.** **Idem** subdit. Et po-
 net in via. Et penitentiae gressus su-
 os. Ut factum ostendat in seipso quod
 alijs predicabat verbo: sicut de cri-
 sto dicitur **Act. i.** Cepit **Iesus** face-
 cere et docere.

Collect. Cogitemus
 quae sint incomprehensibilia in nostro
 saluatore viscera pietatis ut de sum-
 mis celorum descendens ad huma-
 ni generis saluationem dignatus
 est omnium fieri seruus: qui per ex-
 emplum suae humilitatis ac penite-
 ntiae docuit nos ad regna caelorum pe-
 uenire. Ipsius igitur documenta no-
 stris inscribamur membris ac mi-
 sericordiae eius in memoria crebro
 reuoluentes exerceamus nosmetip-
 sos digna conuersatione in operibus
 iusticiae. extinguamus fletibus et
 dignis penitentiae fructibus culpas
 quas fecimus quatinus tempora
 ad indulgentiam nobis idulta sic ex-
 pendere valeamus ut eius vestigia
 sequentes qui pro nobis nasci et
 mori voluit: ipsi conregnare merea-
 mur cum patre et spiritu sancto cui
 est honor et gloria in secula seculo

eum Amen.

Psalm⁹. lxxxv

Indina domine aurem tuam et exaudi

Titulus oratio dauid Jeron.

Psalmus iste vocem continet mediatoris christi domini qui hic orat

glosa pro nobis. ut facer deus noster. orat in nobis ut caput nostrum. oratur a nobis ut deus noster. Intentio psalmiste est nos monere ad orationem

Rico Potest etiam exponi ut sit oratio cuiuslibet fidelis positi in afflictione spiritus per tentationes: demonis instrumentum. Primo igitur allegans suam indigentiam ait.

Indina domine aurem tuam. Quia petentium vota agnoscis. et exaudi me. Ut mea desideria compleantur

Causam sue petitionis allegat. dicens Quomiam inops. tuo indiges auxilio. Let pauper. a me nihil tibi habens. sum ego. Genus enim a pauper dei est quisquis in eum mundi istius peruersitate vacuari

Aug⁹ Qui enim non superbe sapiunt in deo pauperes sunt. quibus deus inclinat aurem suam. Potunt enim spem suam non esse in auro et argento neque in illis rebus quibus homines ad te pus circumfluere videntur. Discite ergo esse inopes et pauperes siue habetis aliquid in isto seculo siue

qui non habetis. Nam a homine mendicium inuenis superbum. et hominem habentem diuitias inuenis confidentem. Et habentibus aliquam substantiam huius seculi non habentibus interior inspector est deus. ibi appendit: ibi examinatur. Videte quia meritum quo exaudietur in eo posuit. ut diceret quomiam inops et pauper sum ego. Si non fueris pauper non exaudieris. Quicquid est circa te vel in te unde possis presumere abijce ab te. Tota presumptio tua: deus sit.

Quod tibi animam meam. Laqueis diaboli. Quomiam sanctus sum. non per me sed per te sanctificatus sum in baptismo. ubi a te me sanctificant: accepi remissionem peccatorum. Non est ista superbia elati dicendo. quomiam sanctus sum sed confessio non ingrati. Si enim dixeres te ex te sanctum: superbus es. Rursum fidelis in christo a mebrum christi si te dixeris non esse sanctum: ingratus es. Dic deo tuo sanctus sum. quia sanctificasti me quia accepi. non quia habui. sed quia tu dedisti. non quia merui. Latium fac seruum tuum deus meus sperantem in te. Ecce ille sanctus non est superbus. quia sperat in dominum. **Offertur** mei domine quomiam ad te clamaui tota die. id est toto tempore vite mee.

Cass. Semper supplicare nos pa delinquimus. Magna quidem voce ille clamat ad dominum. qui quis lingua taceat. bonis tam ope

ribus pseueranter exclamat. **U**tifica animam serui tui.]

Iero a tribulationibus presētibus mestaz. Lqm̄ ad te dñe animā meam leuauī.]

nico p deuotam orationē: que Em̄ damascenum est eleuatio mentis in deum.

Aug Ammonemur em̄; cor nostrum leuare in deum ne putrescat i terra. Et vñ inquis hoc possu; equi funes; que machine vel scale. Audi. gradus affectus sunt. iter tuū volūtas tua est. Amādo ascendis. negligēdo descendis. Stans in terra; in celo es si diligas deuz. Non em̄ sic leuatur cor quō leuatur corpus. Corpus vt leuetur mutat locum. Cor vt leuetur volūtatē mutat. Quocunq; enim conuerterit se cor iusti in terrenis reb; amaritudinem iuenit. et vnde dulcescat nō habet: nisi se leuet ad deum. Quo niam tu dñe suauis.]

Cal. quia post amaritudinem huius mūdī dulcis es ad te reuertētib; [a mitis.] quia diu sustines peccatores [a multe misericordie.] v copiosus es i misericordia. Omnibus iupantib; te.]

Iero Quonia; his qui te puro corde iuocant: mitē te prebes: copiosam misericordiaz eis indulges.]

nico Atribus peipe domine orationem loquit̄ de deo meam. **nico** ad modū hominis: qui indinat aurem suā ad illud qd̄ vult audire. [a intē deuoti dep̄cationis mee.] bando m̄hi effectum orationis mee.]

Aug Oratio tua ab dñi locutio est. Quidō legis: dñ; tibi loquitur. Quādo oras: deo loq̄ris. Qñ vanas noxias a sup̄fluas in oratione intermiscas cogitatōes iniuria est eius cui; quo loqui inceperas. Sed quid; desp̄andum est ergo de genere humano: et dicendum iaz ad damnationem pertinere omnē hominem cui surrepserit aliqua cogitatio oranti a interrupe rit orationem ipsius. Si hoc dixerimus fratres: que spes remāet nō video. Puta dicere deum. Quotiens cumq; ante me stetisti tanta vana a sup̄flua cogitasti: a vix m̄hi stabilem et fixam orationem fecisti: responde. Tu autē; domine suauis es a mitis tolerāz me. Ex egritudine desuo. cura me et stabo. da vires firmas a firmus ero. Respōdeat deus a dicat. Si vis vt percipiam a figam in auribus meis oratōez tuam; peipe a fige i corde tuo leges meaz. Sequitur. **In** die tribulationis mee.] v in toto tempore huius vite que plena ē miseris. [da manū ad te.]

Hugo Et h̄o secure te.] multociens [exaudisti me.] qui es adiutor in tribulationibus. Et tene potēs me iuuando exaudire. [Quia non est similis tui in dijs domine: a nō est s̄m opa tua.]

Iero Non reperitur in simularis gentium qui sic pos sit vt tu: ope **nico** Sequitur p̄phetia de cōuersione gētū. **O**mnes gētes q̄s cui; fecisti.] v multi ex omnibus

gentibus per figuram yptole.

HUGO **L**venient p fidem La
adorabunt coram te
dñe: a glorificabūt.] v gloriosum
predicabunt. Inomen tuū.] videlz
xpianū. **Q**uoniam magnus es
tu.] in potētia.] a faciēs mirabilia.]
in actu que nemo potest opari.

CAL. Quis enim vt ipse celum
terramq; vel oia que i eis
sunt momentanea possit celeritate
pficere: aut eoz existētiā cōtinē.
Ltu es d? solus q̄ hęc oia facis.

RICO Allegationibus p exau
ditione petitionis sue de
curtis: cōsequēter format petitionē
suam: dicens. **D**educ me dñe in
via tua.] s. fidei a moy siue māda
toz tuoz.] a ingrediar in veritate
tua.] lib ē in veritate vite a te tradi
ta in lege. quia aliter ingredi non
possem: nisi per te ductorem.

AUG? Quomō dēducit semp
monendo: semp donan
do tibi manū tuā a auxiliū tuū.

HUGO **L**letetur cor meū.] i te
ductorem dū spe pre
gustat p̄m̄itatē. Sed qz dum ad
huc est homo in hac vita cadē po
tēst. **I**deo addit. Lvt timeat nomē
tuum.] dum cogitat discretione iu
dicij futuri: vbi nomē eius erit ad
mirabile. de qua **psa. xix.** dicit. Ec
ce nomen dñi venit de longinquo:
ardēs furor ei? a grauis ad portan
dum. Ex timore autē sequit̄ confes
sio peccatoz. **V**nde subdit. **C**on
fitebor tibi dñe deus meus.] Quatuor
sunt parts cordis. s. imaginatio si

ue cogitatio. memoria: intelligētia.
volūtas. **E**t his omnib? partibus
cōfitendū est. **P**eccator: emz cōfite
ri debet peccata ex cogitatioe: vt. s.
p̄meditatus accēdat ad cōfessio
nem: iuxta illud **psa. xxxviii.** Reco
gitabo tibi omnes annos meos in
amaritudine anime mee. **I**tem ex
memoria: vt que p̄cogitauerit nō
obliuiscatur in cōfessione. **I**tem ex
intelligētia: vt intelligat magnitu
dinez a abominationē peccatoz.
Item cōfiteri debet ex volūtate. s. satis
faciendi: a amplius non faciendi
pecca. **CAL.** Sicq; ex toto corde
tum. **CAL.** cōfite: qui se ad do
minū vniuersa mentis integritate
trāstulerit. **A**ddiditq; L et glorifi
cabo nomē tuū in eternū.] hoc sigt
videlicet qz laudes dño inter sādōs
eius ingitē p̄sonabit dūm in illa
beatitudine p̄mia p̄missa p̄cipit.
Causam vero dicte laudatiōis sub
iungit: dicens. **Q**uoniam miseri
cordia tua magna est super me.]
Dane misericordiā declarat cu? di
cit. L a eripūisti animāz meam ex
inferno inferiori.] **I**nfernū vero nō
irrationabilē forsitā arbitramur
esse sub terris: cum in veteri testa
mento de **Dathan** a **Abiron** legat̄
Aplūt se terra a deglutit̄ eos. et
viuū descendit̄ ad inferos. Sed qz
itinere illuc anime transferantur:
quoniam i auctoritate dñi non
legitur: habemus icētūz. **I**nfernū
habere inferiorem partē: loc? euā
gelij testatur: quo dicit impiuz di
uitem i flammis constitutūz: leual
se oculos suos et **Lazaeum** vidisse

in sinu **Abrahe**. S; licet vtriq; esse apud inferos viderent: p meritoꝝ tamen discretionē superiorē; locū; sanctis: inferiorē vero peccatoribus **doctor Augustin⁹** estimat de putandum. Vnde nunc gratias agens fidelis populus: dicit aiā suā literatā ab inferno inferiori **Augstī**. id est a talibus peccatis per que posset deduci ad tormenta inferni inferioris. non in quo iam erat: sed futurus fuerat: nisi dei gratia eum liberasset. Sequitur vox capitis nostri pro parte humanitatis assumpte exponentis suā passionē a resurrectione **Hugo**. **O** deus pater. L. nē. **I**niqui iudei i n̄furexerunt super me] id est cōtra me: accusantes me falsis testibus. La synagoga potentium] id est congregatio principum: sacerdotum: a phariseorū. L. que serūt] dolosis consilijs. La animaz meam] vt interficerent me. La non propofuerunt te in cōspectu suo] vt timerent me innocentē occidere. **A**c tu domine deus meus miserator]. in actu. La misericors] in natura. L. paciens] peccatores diu expectās ad penitentiaz. La multe misericordie]. quia multus es ad ignoscendum. La verax in promissis. L. respice in me a miserere mei: da imperiū puero tuo] a da iudiciū filio tuo **Vnde Johan. v. dicit. Pater nō iudicat quemq;: sed omne iudicium dedit filio. Et saluum fac filiu; ancille tue] a beate Marie: educendo me ab inferis. **A**c meū signū**

in bono] a vt mea resurrectio sit signum fidelium meorū. Et bene dicit **L. mecum]**. quia filius vt deus suscitauit carnem suā cum patre. Et hec mihi facias] vt videant qui oderunt me]. iudei] a confundantur]. vel hic p emendatōe; vel in futuro per damnationem. L. quoniam tu domine] p] **L. a diuisti me]** in passione] a consolatus es me] in resurrectione **Rico** **M**oralit̄ vero puero tuo] a da mihi potestatem de vincendi passiones animi mei: a temptationes inimici. La saluum fac filium ancille tue].

Hugo a ecclesie catholice in qua renatus sum ex aqua a spiritu sancto. **F**ac meū signum in bono] vt cum sanctis tuis appaream in resurrectione immortalis] vt videant qui oderunt me] videlicet maligni: tam demones q̄ homines] a confundantur].

Aug⁹ In iudicio confundentur p̄ciosi qui modo nolunt confundi salubriter. Confundentur enim quādo dicent. **D**i sunt q̄s aliqui hūm̄ in derisū a i similitudinem improperij. Nos in sensati vitam illorum estimabam⁹ insaniā. Ecce quomō computati sunt inter filios dei. Quis nobis p̄uit superbia nostra: aut diuitiarū iactantia quid contulit nobis. **T**raſierunt omnia illa tanq̄m vmbra **Adiecitq; .** L. Quoniam tu domine adiuuisti me] in certamine: taz demorum q̄ tribulationum. **A**diuuat quādo virtutem prestat resisti di

.Glij .

temptationibus aut patendi ad
uersa. La consolatus es me. In mise
ria huius seculi: qd est regio mor
tuoꝝ: in qua est labor: dolor: timor:
tribulatio: temptatio: gemitus: su
spitiu. Dic falsi felices sunt: veri in
felices. quia falsa felicitas vera mi
seria est. Qui vero se agnoscit i ve
ra miseria esse: erit etiaz in vera fe
licitate. et tamen tunc quia miser
es: tibi dñm dicentem. Beati iuge
tes. Nihil tam cōiunctū miserie q̄
beatitudo. Beati eniz sunt in spe lu
gentes in re. quia adhuc in tribu
lationibus istis: in peregrinatione
ista: i morte ista miseras istas pa
tiant. Contristatus est beatus Cy
prianus a ceteri martires in passi
one: mō consolati sunt in corona. Do
minus enim noster Jesus christus
adhuc interpellat pro nobis. Om
nes martires qui cum illo sunt in
pellant pro nobis. Non transeunt
interpellationes ipsoꝝ: nisi eū trā
sierit gemitus noster. a cum tran
sierit gemitus noster: omnes i vna
voce: in vno populo: in vna patria
milia miliū diūda psallentibꝫ an
gelis: chorus celestium potestatuꝝ
in vna ciuitate viuentium eunt.
Nullus ibi gemit: nec suspirat: ne
q̄ eget: aut laborat: vel morit: i pa
ce sempiterna ibi perfruimur. Ces
sant opera misericordie. q̄ ibi nul
la miseria iuenitur. nec opus erit
ibi arandi: seminandi: roquendi:
vel terendi. Nihil horuꝝ. neq̄ aliq̄
necessitas ibi est. Et vbi necessitas
non erit neq̄ miseria vel indigētia
ibi opa necessitatis et miserie non

erunt. Quid ibi erit negotium vel
adio nostra. Punq̄ amor noster
Cassi. erit ociosus. Nequaq̄.
sed erit qd dicit in alio
psalmo. Beati qui habitant in do
mo tua dñes in secula seculorū lau
dabunt te. Hec erit adio nra: laus
dei. Amas ibi a laudas deum. Hec
erit ibi negotiu tuū. non desines
ipsum amare. quia pulchritudo eiꝫ
insatiabilis est. Et non desines euz
laudare. quia semp esuries eū. Nā
de sapia dictū est. Qui te edunt ad
huc esurient. Hec dulcedo erit ief
fabilis. Interz quid petit a nobis
deus. nisi fidem non fictā: spem fir
mam: caritatē puram. Ambulet er
go quilibet fidelis in via dei. ferat
patienter temptationes a molesti
as seculi. suscipiatq̄ in hac valle
miserie cōsolationes dñi nostri Je
su xpi qui est benedictus in secula
seculorum. Amen.

Psal. lxxvi.

Fundamen
ta eiꝫ in. Titulus. Fi
lij chore ps. cantici
Filij chore fideles s̄gn̄t christiāos
quibus propheta ciuitateꝝ dei & eccle
siam pre
Hugo Secm duos
dicat. Statu eius
dem. Primo scdm statum quo mi
titat in terris: a quo dicitur in ps.
quia in p̄nti statu ecclesia operat̄.
Et scdm futurum statuꝝ: a quo di
citur cantiaꝝ. quia ecclesia trium
phantis cāticis a laudibꝫ dei delect̄.

glo. Intencōne nos ad amorē
monet celestis iherusalem

Rico. De materia huius psal
mi dicunt aliqui hebrei
q̄ loquitur de ciuitate iherusalem
quā edificauit salomō eā clauden
do triplia muro a de templo quod
edificauit ibi valde nobilit̄ et sūp
tuoſe vt patet. iiij. regū a. ij. palip.
sed hoc non videtur posse staē q̄a
cum dicitur infra. Glosa dicta sūt
de te. ciuitas dei. In hebreo habet.
Cela. quod p̄petuitatē significat
a parte post. propter quod.

ieronim⁹ addit semp. q̄d
ē omissus in trāſ
lacione communi. Ciuitas et tem
plum q̄d edificauit salomon non
durauit i p̄petuum. sed solū ccc. xx.
annis s̄m hebreos. a tūc nabugo
dnoso reuītātē a templū destruy
it vt habetur. iiij. regū vltimo Sā
cti enim dōctōes nostri. **Jeronim⁹**
Aug⁹ a **Cassiodorus** dicunt q̄ iste
psalmus loquitur ad litterā de mi
sterio christi a ecclesie vt dictū est
Propheta ergo plenus spiritu s̄a
cto multū volens apud se. de cui
tate dei fastigium ecclesie militan
tis describens ait

Fundamēta eius id est ecclesie
collocata sunt in montibus
sanctis. v. in xp̄o a apl̄is. Et hoc iiij.
Job. loquitur in apocalip. xxi. di
cens Et murus ciuitatis habēs fū
damenta. xxij. Et in ipsis. xxij. nomi
na xxij. apostolorū. a agm̄ diligie
dominus portas syon. **Porte syō**
id est ecclesie que deum hic specul
latur p̄ fidem dicuntur illa per que

fit ingressus ad ecclesiam militan
tem scilicet exorcismus. cathecismus
a baptism⁹. **Super omnia taberna
cula iacob.** id est super cultū vete
ris legis qui fuit in pluribus tabe
naculis. **Primo** videlicet in tabna
culo factō a dauid. ii. regū. viij.
Tertio in templo salomonis. iiij.
regū. vi. **Glosa** dicta sunt de te
in veteri testamento vt patet in hoc
libro psalmorum a in nouo testa
mento in pluribus locis. **Ciuitas**
dei. Ciuitas est ciuū vnitatis. In
ecclesia vero de omnibus nationib⁹
vniuntur omnes p̄ fidez a caritatē
christi p̄ quod efficiuntur ciues ce
lestes s̄m q̄ dicitur ad eph̄sios.
ii. **Jam** non estis hospites a adue
ne. sed estis ciues sanctorum a do
mestici dei. **Consequenter** describi
tur ciuū multiplicacō que facta
est per predicationem apostolorū
Vnde dicit **Emor** ero raaba ba
bilonis: **scientium me.** **Hic** raaba
s̄m hebreos a teatum **Jeronimū**
in translatione hebraica non est
proprium nomen illius mulieris
meretricis que recepit nuncios io
sue a abscondit vt habetur. ij. iosue
sed est nomen appellatiuum a sig
nificat super **hugo** Per quod
biam **hugo** intelligitur
populus gentilis superbus ydola
trius et peccatis: qui nuncios cri
sti id est apostolos suscepit et pre
dicationem eorum in cordibus su
is abscondit **Per** babilonez que
interpretatur confusio intelligunt̄
generaliter omnes peccatores qui
in confusione peccatorum sunt. **De**
Glij.

hij ergo dicit dominus p pre phtam. Memor ero raab a babilois. Id est gentium a peccatorum. Sci entium me. Per fidem quos conse quenter per partes deturminauit dicens. **E**cce alienigene. scilicet gentes. [tyrus.] id est peccatores qui sunt in angustia penitentie si cut prius fuerunt i angustia pec catorum. Nam tyrus angustia in terpretatur. a populus ethyopu. qui peccatorum fuerant obscuri tate teterim. [hij fuerunt illic.] id est in ecclia. **C**assio. de quibus sanctorum numerus in illa celesti patria compleatur. ecce gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.

Hugo que videlicet glorio sa declarat cum sub iungit dicens. **N**unquid syon dicit ho. **S**yon significat mo. **N**ico eccliam. a est hic dñi casus vt sit sensus.

Hugo Nunquid purus homo dicit. syon id est persuadet ecclie. istud videlicet gloriosum mira culum. quod sequitur videlicet. a homo natus est in ea. id est cristus homo natus est in ecclia. [a ipse.] christus. [fundauit eam.] videli cet eccliam in apostolis a creden tibus qui homo christus est. [altis simus.] id est deus. **N**oc enim est impossibile de puro homine fieri vt quis fundat ciuitatem a nascatur in ea quoniam fundator ciuitatis prior est ciuitate. **V**nde ecclia n̄ potuit hoc de christo homine crede re nisi in christo diuinitate; p ope

ra miraculorum intellexit. **C**hri stus enim homo natus est in ea: a christus deus fundauit eam.

Augustinus Sic fundauit ci uitate[m] eccliam. in qua spiritalia ter nascetur. quod creauit in te; de qua carnaliter nascetur.

Collect. **V**nde a de beata vie rge marie potest h uerfus exponi ad litteras hoc mo. **N**unquid **H**ugo id est bta syon. id est de in deis traxit originē nunquid dicit corde a ore. sup hō purus est. quasi dicit. **N**on dicit qd filius suus purus homo sit sed potius qd fili? suus bñdctus. sit de us a homo. **V**nde de vtraq; natu ra eius subiungit dicens. [a homo natus est in ea.] **E**cce humanitas filij eius. a non dicit puer. sed ho mo natus est i ea. **J**uxta illud. **J**eremie. xxxi. **F**emina circundabit vi

Nicola. quia cristus ab eū. **N**icola. instanti concep tionis sue fuit in vtero matris hō perfectus virtutibus a scientijs. licet non fm quantitatem corporis. **E**t ipse christus qui est altissim? fm naturam diuinam fundauit beatam virginem eam confirman do sua gratia. ita qd nec mortaliter nec vialiter peccauit. **E**t tene ista scimus quia. [dominus.] narrabit. id est narrati faciet. [in scripturis populorum.] id est in euangelijs ad omnes populos predicatis et deriuatis. **E**t dicit. narrabit. qd ipse christus nihil scripsit sed scri bere euangelia euagelistis in spi

rauit. a principuz. id est aposto-
lorum qui sunt principes horuz.
videlicet populoruz. et de nciuz.
qui. scilicet apostoli. fuerunt in
ea. scilicet ecclesia. et scripserunt
christi a ecclesie misterium vt pa-
tet in epistolis pauli a alioruz apo-
stolorum. Consequenter describit
secundus status ecclesie. scilicet tri-
umphantis in quo est laus iugis
a perhenms. Vnde dicitur. **S**icut
letanti. **HUGO** hic sicut i hoc
um. loco est expssi-
uum veritatis a non nota similitu-
dimis. **Cassiodorus** quia plenif-
simum gaudium istius mundi
vix est ymago aut similitudo ali-
qua future felicitatis.

HUGO dicit ergo. Sicut letan-
cium omnium. habi-
tatio est in te. Quod sic legitur. O-
tu syon: superna habitatio omniu
beatorum est in te. sicut letanciu
id est omnes qui habitant i te io-
cundi sunt a vere letantur. quod de
ecclesia presenti non potest veri-
cari. quia semper sunt in ea aliqui
afflicti mesticia temporali. Et quia
hic versiculus de beata virgine ca-
nitur. potest a de ipsa dici. Sicut le-
tancium omnium: habitatio est i
te sacra dei genitrix. quia tu spes
es. consolacio. refugium. turrisq;
fortissima a inexpugnabilis omni-
bus. qui ad te confugiunt. Vnde
cantat ecclesia. Sub tuam proteci-
onem confugimus vbi infirmi ac-
ceperunt virtutem: a propter hoc
tibi psallimus dei. **Cassiod.**
genitrix virgo.

Laudata est demonstratio genē-
re ciuitas illa fidelium. nō tempo-
ralibus bonis: sed eterna felicitate
mira. **Coll.** **S**ermonem bea-
bilis. **Coll.** **S**i fulgentij episcopi.
Consideremus dilectissimum de-
siderabilem huius ciuitatis felici-
tatem. in quantum desiderare possi-
bile est. Vt enim vere ē considerare
nullus sermo sufficiat. De ea enim
i quodā loco dictū est. Considera-
te quo aufugit dolor. tristitia a ge-
mitus. Quid in hac vita beatius.
vbi nulla est miseria. nullus dolor.
nullus timor. nulla infirmitas. nll-
la discordia sed cuncta cōsona. qz
pax erit a concordia omnium san-
ctorum letantium in ea: in qua re-
gem christum in de core suo specu-
lantur. cuius pulchritudo. cuius
gloria a maiestas humanuz exce-
dit sensum. O q̄ grandis leticia. q̄
excellens sanctorum gloria. cum
vna q̄q; facies fulgebit sicut sol a
deus erit omnia in omnib;. O q̄n-
ta illis in communi leticia. qualis
felicitas sanctorum omnium. qui
hic dominica precepta seruantes
et ad celestes thesauros terrena
patrimonia transferentes. illic in-
enarrabili iocūditate letantur. Pre-
sta nobis domine ihesu christe rex
eterne. vt quod hic verbis de glo-
ria tante felicitatis explicare non
possumus. ibi i eterna beatitudi-
ne te donante cernamus. Qui cum
patre et spiritu sancto viuīs a reg-
nas in secula seculorū. Amen.

Psalmus lxxvii

Domine de⁹
salutis Titulus canticū
psal. filijs chore In fine
pro melech ad respōdendum intel
lectus emā. **Sciendum** q
israhelice **Hu.** i psalmis illis
vbi in titulo apponitur psal. signi
ficatur q ille psal. agit de operacō
ne: vbi aut apponitur canticū ibi
agit de spiritali leticia: vbi autē
vtrumq; sicut hic insinuatur q de
vtrōq; agit. vnde pōt de facili intel
ligi titulus iste **Quis** sensus tal
ē. **Dic** psalm⁹ dirigit nos in finem
id est in cristum vt sepe dictū est.
quia ad ipsum tendimustanq; ad
finem nos pficientem. a est canticū
ps. q hortatur nos ad opandum
in leticia spiritali **Et** cantat filijs
chore id est imitatorib⁹ passionis
christi pro melech ad respōdendū
Melech interpretat chorus **Filij** et
go chore hoc est vere christianam de
bent esse quasi chorus p lataz imi
tationem passionis christi respōde
tes precatori christo qui p̄mus
incepit pati voluntarie a cum leticia
fm q dicit petr⁹ v. ij. xps passus
ē p nobis: exemplum vobis reli
quens vt sequamini vestigia eius
Et hic est intellectus eman id est
coheredum christi. **Raz** eman fra
ter interpretatur. a additur israhel
ite. quia tales imitantur christuz
qui sunt israhelice id est solum de
um intencōnis oculo in suis operi
bus considerantes. **Nam** israhel vi
dens dm interpretatur **Intencōne**
monet christi passionem imitari

Rico Nam fm Augustinum
a Jeronimum materia
huius psalmi est. Passio dm nū
ibu christi quam ps preuidit per
spiritum p̄p̄cie a eā scripsit i hoc
psal. i p̄sona xpi hois ad prēz. d.

Domine rōne gnalis gubna
tōis **Hugo** [de] auctor
salutis mee] p que spero saluari

Cassi. Nam q salutis sue deuz
p̄fitec auctore. omia q
oportuerat dici plenissime ac bre
uif explicauit. Sic magister opt⁹
cū prēm p̄atur. nobis que ad mo
dum supplicare de team⁹ ostēdit a
addit [in die] id est in prosperis
clamaui] orando] a nocte] id est i
aduersitate] coraz te] intēde puā
vt qui a vtrūq; tempus humanaz
vitam complectitur: iugiter se do
minū orasse declarat. **U**ret i cō
spectu tuo orō mea **Rico.** Et
ei orō q̄ nūc⁹ ad deū cui p̄mo dat
accessus a scdo audietia p̄t qd se
q̄tur [indina aure tuā ad p̄cē meā
] exaudiet **Cassi** Indiat autē
eā p̄ effectū **Cassi** aure suā do
min⁹. cū misericors dīgitur audire
Cāu sue orōis ont dīcēs **Q**uia
repleta ē mal aia mea] Mal vtiq;
nō suis q̄ p̄cā n̄ habuit s̄ delictis
mūdi quib⁹ laborabat hūanitas
Peccata ei p̄p̄i p̄ euntis pius mi
serator ad anime sue molestiā tra
xerat dum omnibus condelebat
Hugo [a vita mea] corpora
his [in]ferno appropi
quauit] id est morti expositus suz
quia qui est in morte prope infer
num est. Deinde culpā eos qui

putabāt xpm mortuum fuisse sic
cōmuniter alij moriuntur dicens.

Estimatus sum.] a iudeis. Cum
descendentibus in lacū. qz sic reli
quos pctōres me morti subire ar
bitrati sūt a descēdere in lacū sepul
chri vel in pfundū inferni. factus
sum sicut hō sine adiutorio.] v. re
putatus sum apud eos q̄i nullum
hīs adiutores; ad liberandū. Vñ
dixerūt. **Mat. xxvij.** Alios saluos
fecit: seipsum non potest saluus fa
cere. Sed oñdit q̄ ita nō erat sic il
li estimabant. Vñ addit. **Limē** mor
tuosli. **Cass** Solus inē mortu
us.] **Cass** os liber fuit: quī
ipsa mortis claustra cōfregit. Et li
cet sic essem liber vt p̄pria p̄tate po
nerem animā meā. itē eū resume
rem. tū.

Estimatus sum sic vulne
rati.] v. flagitiosi q̄ exigentib⁹ suis
culpīs occidunt. Vñ trāslatio he
braica habet sicut in fedi etiā me
putauerūt. tanq̄ dormiētes in se
pulis: quorū nō es memor am
plus. v. tanq̄ vnus de malefactori
bus q̄ peccatis exigentib⁹ a te red
duntur.

HUGO [Et p̄pter hoc
aliem.] **HUGO** [Ipsi.] viz iu
dei. de manu tua. **litē** de adiutorio
tuo. **repulsi** sunt.] q̄ me sine adiu
torio tuo putauerūt. **Posuerunt**
me in lacu inferiori.] **Lacus** q̄nq̄ po
nitur p̄ torculari sicut ibi. **Mat. B.**
xxi. Et fodit in eo torcular posue
rūt me in torculari crucis. et abdit
inferiori. v. in vilissimo tormēto cū
latronib⁹ vnde subdit. **Lim** tenebro
sis. v. inter malefactores peccatis
obscuratos. qz inē duos latrones

crucifixus ē. Et in vmbra mortis.]
v. in morte carnis. **Mors** enī carnis
vmbra est eterne a vere mortis.
sicut sompn⁹ vmbra est hui⁹ mor
tis carnalis. Deinde oñdit q̄ non
tū mortem a omnia tormēta aī
mortem passus est. Vnde subiun
git.

Up me confirmatus ē fu
ror tuus.] **Iero** Quia peccata genti
us.] **Iero** um i me suscepi. Id
circo furor ē tuum v. rigore iusticie
quē in gentib⁹ effusus eras sup
me v. me fecisti. Vñ subdit. **La** om
nes fluctus.] **HUGO** v. omnia
tormēta.

Linduxisti sup me.] qz colaphiza
tus. consputus. ligatus. flagella
tus. crucifix⁹. lancea p̄fossus sum.

Cass Credebat enī de⁹ indu
xisse sup xpm amplissi
mas indignacōes q̄ eū p̄tulit
crucifigi: mortem illam putantes
penalem cum disp̄nfacōis ei⁹ glo
riam non viderūt. **Sequitur.** **L**on
ge fecisti notos meos a me.] vide
licet apostolos a discipulos meos
qui omīs me relicto fugerūt. **Mat.**
xxvij. posuerunt me.] viz iudei. **Abho**
minacōnem sibi.] **In** abhominacō
nem xps a iudeis tūc positus ē. q̄
pretereuntes scribe a pharisei cru
cifixo imputabant dicētes. **V**ach
qui destruit templum dei. et in tri
duo illud reedificat. et terra que
sequuntur.] **T**raditus sum.] a iu
da ad mor.

HUGO **La** nēgre
tem.] **HUGO** diebar.]
v. non manifestabam exterius q̄
deus eras. vnde ysa. **xl.** vere tu es
de⁹ abscondit⁹. **L**atuit ei sub iferni

tate carnis: et sustinuit excedendas
iniurias. vt patientia doceret.

Cass. Vel de custodia non est in
gressus in qua cum pylatus
quasi homines inualidum retrusit. Oculi
mei languerunt pro inopia. Idem
nisi legimus oculos christi corporales
infirmos fuisse restat vt oculos
eius apostolos intelligere debeamus. qui
in corpore eius et in ecclesia tanquam oculi
celesti lumine vigerunt.

Hugo. Non enim infirmati
sunt pro inopia ostentant
fidei. cum fugerunt vt dictum est
[Clamavi ad te domine.] **Mat. xxv.**
dicens. Vely hely lamazabatani
[tota die expandi ad te manus meas
in cruce.] **Vn psal. lxxv.** Extendi
manus meas toto die ad populum incredulum.
Vel manus dicit opera sua.
quibus factus est patri obediens
vsque ad mortem crucis.

Aug. Sed quod solis predestina
tis ad eternam vitam et
non omnibus ipsis in quos facta
sunt eius bona opera profuerunt. Ideo
consequentem adiecit. **Unquam mortuis**
non corpore sed corde obstina
tis quos tua miracula ad vitam fidei
non mouerunt. [facies mirabilia.]
quasi dei.

Cass. Talibus non pro
ceret. **Cass.** de rebus opera tua:
sed ipsis mirabilia tua sunt ad salu
tatem. qui magnalia tua sub credu
litate conspiciunt. **Hugo** dicit. **Idem**
boni predicatorum quam medici dicuntur
animarum. [suscitabunt] mortuos
in peccatis vel in perfidia. et confite
buntur tibi. [per fide] qui dicit. **psal. c.** quod

frustra laborat exterior lingua predi
catoris. nisi interior operetur gratia sal
uatoris. Corpus autem subditum pecca
tis sepulchrum est anime mortue. quam
nemo potest ad vitam beatam resuscita
re nisi solus deus etiam ad vitam.

Cass. Si medici possunt beneficio
languoribus nullatenus tamen possunt mor
tuos resuscitare. **Unquam** narrabit
aliquis. [Iesus in sepulchro.] **Unquam**
peccati. [misericordiam tuam.]

Aug. Cuius mors anime iacet sub
corpore. **Unquam** corpore potest. **Unquam** verita
te tuam in predicatione. **Hugo** in con
fessione. **Hugo** facione
peccati. quasi dicit. **psal. c.**

Cassio. quod nemo putat veri
tatem dixisse: quam vide
tur negligens proterere. **Perdico** quod
pe iuste vocata est. vbi veritas non
admittitur: sed sola obstinatio cu
stodi.

Hugo. **Unquam** cog
tur. **Hugo** noscent in tene
bris. [peccatorum.] **Unquam** mirabilia tua. et mi
sericordia tua per quam mirabilia
operis. peccatores iustificando. hoc non
agnoscit in peccatis: quod lux in tenebris
luet. et tenebre eam non operantur.
Et. **Unquam** etiam cognosceat. [iusticia
tua in terra obliuionis.] **Hoc** est in
corde peccatoris.

Cass. dicta sunt. ne in
inferno eius anima relinqueret: sed ce
lesterrima resurrectione pueniret. **Deum**
deus christus qui prius in persona capitis de
sua passione locutus est qui presentor:
in persona membrorum respondit dicens.
Ego. ne cum illis mortuis pirez
[ad te domine clamavi.] qui potes in

peccatis mortuos suscitare: et in firmos curare. Et quod ad clamorem sequitur gratia que in oratione impetratur. addit. **Et mane** in tempore gratie oratio mea perveniet te. **Uentur** ad iudicium.

Aug⁹ Ut autem oratio ista seculum fecerit a exerceat. differatur pro populo fidei bonum quod in eternum habet: et mala transitoria crebre sciunt. **Id sequitur.** **Q**uod repellis domine orationem meam?.

Hugo Orationem enim repellis videtur. dum differet dari quod petit. differet enim ut attendatur appetatur. **L**uertas facie tua a me. **L**oquitur de deo ad modum hominis: quod homo autem facie ab eo. quem non vult exaudire. **Id** quod volunt: quoniam sibi ne sciunt non expedire quod petunt. **Sequitur** vox ecclesie pro membris suis dicens.

Paup sum ego. **J**esurians et sitiens in hac peregrinatione bona vultu facia. **L**abor in patria. **L**et in laboribus. **L**etiam sum. **L**a iuventute mea.

Hugo In a tempore a te. **T**unc enim fuit iuventus ecclesie: et ex tunc fuit crebro in multis tribulationibus. **V**erum in alio psalmo dicit. **S**epe expugnauerunt me a iuventute mea. **E**xaltatus autem in diuiciis et in potentia seculari. **h**umiliatus sum. **I**n tribulatione insurgente. **L**et conturbatus. **I**n tranquillitate amissa pacis. **Q**uia vultu videtur ecclesia exaltata a diuiciis facta. **i**nde magis est effecta serua principibus et tyrannis. quod iam non est in ecclesia quae principibus et tyrannis eorum opprimentibus se audiat opponere.

eo quod omnes timet diuiciis suis. **Alie** **U**t sit vox populi penitentis.

Cast **E**xaltatus sum. **I**n iudicio. **h**umiliatus sum. **I**n confessione peccatorum. **L**et turbatus sum. **C**onfusus de peccatione contritionis. quoniam illa que male gesseram. penite medicamento dampnavi. **O** bona confessio que etiam tollis opprobrium. **N**am quicquid in reatum venerit: pro peccatis per peccatis seculis erit absolutum. **I**n me. **L**et pro me sicut translatio hebraica habet. **L**et transferunt. **hugo** id est casti ire tue.

hugo **g**arcones quibus me purgas et emendas. **E**t bene dicit. transferunt. quod quos dominus in hoc seculo corripit et flagellat. in ipsis ira eius non manet. sed transit in reprobis. que hic non castigantur. **I**ta dominus in perseuerat sic de talibus dicit. **Jo. iij.** **N**on videbit vitam si ira dei manet super eum.

Cast **L**et terrores tui. **D**e futuro iudicio. **L**et conturbauerunt me. **q**uos omnis caro peccatrix formidare dicitur. **hugo** **Q**uia noscitur.

hugo **d**ederunt me. **h**omini tribulationes et terrores. **L**icut aqua. **l**et habundantem. **L**et tota die circumdederunt me simul. **U**t maior esset tribulatio et castigatio.

Elongasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. **supple** **Cast** **H**ec frequenter prophetae martiribus contigerunt: a quibus terrore mortis officia humana subtracta sunt.

Collector **T**ranslatio romana

fic habet longe a me fecisti ami-
cūa sodalem: notos meos abstu-
listi. **Que** gñā boīm fūt longe fre-
quenter a fidelib⁹ in tribulacōne
aut in paupertate cōstitutis. **Vnde**
puerbi. xiij. Itā primo suo pau-
per erit odiosus: amicus vero diuitū
mul. **Cassi.** Cantat iste ps̄ cō-
ti. **geuea** cōcorditer
filijs chore xp̄ianis sicut in titu-
lo predictū est. qñ fidelis p̄ls xp̄i
secutus sanctissimā passionem de-
uota imitacōe tñdet. hinc em̄ con-
fessores carcer tenuit i dulos. hinc
martirū purpura bisso preciosi
or sanguis emanauit. hinc ap̄lo-
rum dida p̄ totum orbē conuerūt.
hinc tanq̄ sol purissimus fides s̄a
cōcessit. hinc ad t̄pales secu-
li molestias p̄ferendas xp̄iam fi-
deles amant. vt eñe vite p̄mia
conquirant. **Qua** p̄pter nullus pa-
uescat miserias que faciūt btōs:
nullus tormenta formidet q̄ dant
perpetuam sospitatē: nullus time-
at tristitiā: que gaudiū tribuit s̄e-
pitemū. **Quis** em̄ ea. befeat p̄as.
molestias. paupertatē a miserias
corpales quas xp̄s dñs p̄ferre di-
gnatus est. **Quis** sane mētis pu-
tet opprobriū qd̄ elegit creatō: cū
dōrum sustinere. **Quo** circa p̄ eo
suleamus mundanā calamitatē si-
cum ipso p̄tenere: volumus hale-
re portio. **Col.** Si ei cōpatimur.
nem. **Col.** a cōregnabim⁹
xp̄o dño. que nos supplices de p̄ca-
mur. vt nos sua passione a laq̄o
inferni liberatos. sua fortitudie ro-
borare. et de sede mortis nexibus

signet absolue: q̄tinus ex p̄bita
literi regno eius mereamur ad iū-
gi. qui est benedict⁹ m. s. Amen.

Psalm⁹. lxxxviij.

Misericordi.

M Titulus intellectus
ethan israhelice. **Aug**

dñs xp̄s annūciat in hoc ps̄ in q̄
agitur de mutacōe veteris testam̄-
ti a cōfirmacōe noui: et de spe quā
habet⁹ in dño nō ihu xp̄o. **Itā**
vero robustus interpretat et israhel-
ita vir vidēs deum in interpretatur.

Mico. Itaq̄ p̄pheta p̄ spiritū
intelligens christi reg-
nū futurum a perpetue duratur.

Glo. Infirmus i se sed in mi-
sericordia dei robustus.
ab eadem sic incipit dicens

M Misericordias
domini. **Nicola.**

Licet in deo tm̄ sit vna mia. sicut a
vna voluntas: tm̄ habet multos ef-
fect⁹ ex quib⁹ nominat⁹ in plurali

Iero. Multitudo beneficiorum
ergo intelligit q̄ dñs p̄
misericordie p̄ filiū suum ecclē sue
contulit quibus hominem pecca-
to mortuū dignat⁹ ē visitaē p̄ filiū

Collect. Beatus bernard⁹
septē assignat mi-
sericordias dei sic dicens. **Septē** in
uenio in me dei mias. **Prima** ē q̄
a mltis p̄tis adhuc in seculo me
positū custodiuit. mihi occasione
peccandi subtrahēdo: et virtutem
peccatis resistendi dādo. **Sicut** e

in multa cecidi: sic et in alia poteram
 cecidisse peccata. nisi cunctipotētis
 pietas me conseruasset. **S**ecunda
 misericordia fuit expectatio sustinē-
 tis. quia tardabat mihi inferre vt
 tionem. Ego peceabaz: et ipse dissi-
 mulabat. Sed qd pdesset expecta-
 tionis sequeretur pēitudo. **C**umul⁹
 esset damnacōnis. dicere dño **H**ec
 fecisti: et tacui. **T**ertia mia fuit qd
 ad pñiam me ouertit mutans cor
 meuz. vt amara m fierent q male
 dulcia pñs erant. **Q**uarta mia fuit
 qd ex toto indulgit m pccā mea. vt
 in eoz numero me inueniret de qui-
 bus ps ait **B**n quoz remisse sunt
 iniquitates. **S**equitur qnta misericor-
 dia p qua mibi otinendi demceps
 a emendatus viuēdi prestetit vir-
 tutem: ne recidimū paterer: a esset
 nouissimus error peior priore. **S**e-
 xta est grā pmerendi tō eterna q
 gratia in tribus ostat. s. m odio p-
 teritoz maloz. m contemptu pñtis
 seculi: a m desiderio futurorū bono-
 rū. **S**eptima misericordia est spes
 obtinendi gaudia promissa. **M**ise-
 ricordias ergo dñi **C**ypol. **L**in
 eternū cantabo. **N**on soluz in pñti-
 cū iustis: sed etiā ai angelis i futu-
 ro. **H**ic libro. x. moral. d.
 obijcit **Q**ue. **V**bi nlla erit mi-
 seria quomō erit misericordia. **N**o
 qd sam⁹ qd misericordia saluati su-
 mus. semp memores ei⁹ misericor-
 die erim⁹. non tamen in memoria
 doloruz: sed in iocunditate gaudio-
 rum. **C**ass. **S**equit. **I**n genera-
 tione. s. iudeorum. **L**et
 generationem. **J**genium id est co-

ram iudeis a **l**ero **L**annūciatio
 gentibus **l**ero **L**annūciatio
 id est christum tuū. **I**n ore meo. **I**n
 quo fit confessio ad salutem **C**as-
 sio. **E**t benedicit i ore meo. quia
 quod ex ore progreditur. cito dilat-
 bitur. quod vero in ore versatur. di-
 uina deuotione. **N**ico **R**atio hu-
 celebratur **n**ico **I**us lau-
 dis pñcipaliter est perpetuatio re-
 gni christi. vnde subditur. **Q**uo-
 niam dixisti. id est ordinasti. **L**in e-
 ternum misericordia tua edificabi-
 tur in celis. quia per effectum di-
 uine misericordie circa christi mi-
 sterium reparatur ruina angelorū
Vel quoniam dixisti. per prophete-
 tas **C**ass **M**isericordia edifica-
 bitur in celis. id est per
 aplos q celi appellant. **M**ia tua fa-
 ciet de phidīs fideles. vñ aplos p
 dicacōnibz actū ē vt depulsa idola-
 tria maculete gētib⁹ religio xp̄ia
 nal. ppabitur vitas tua. **P**etr⁹ eā
 tor. qd in apl̄is vitas pmissionum
 dei qd ammō ē onsa. dixisti etiam **L**
Ospofui testa. **H**u. **S**. nouū q
 mentū meū. **H**u est pmissio
 hēditatis celestis. a hoc testm con-
 firmatū fuit i morte xp̄i sic dic apo-
 sto. ad heb. v. **S**equitur vox pñs de
 xp̄o **L**iuravi. **V**stabilis pmissio dō
 seruo meo. **V**xp̄o dño q ex gñe dō
 carnē assumpsit a dō pñ tanq ei⁹
 seruo oues pditas ad caulas pabi-
 si reducit. **I**pi at hoc pmissi vñ. **V**s
 i etnū ppabo semē tuū. **V**s fideles
 in te credētes. **A**t edificatio i gñā
 tione i gnatione. **V**s etnū. **L**sedē tuā
Cass. **I**pi ei tūc sedes pmitteba

tur que postea in scōz peccatoribus
erat facta. **Hugo** Sedet in nois
ciēda. **xp̄s**: nunc re
gens p grām a in futuro regnans
p glo.

Jerō Sequitur vox prophete
riam. **ad p̄em** **O**ffite
bunt celi mirabilia tua: et em̄. **eti**
am **L** veritate tuā in eccia scōz **L** a
apl̄i predicabūt ihm xp̄m a que
p eū opatis in congregacōe scōz **Et**
merito xp̄s laudābus ē a p̄bican
bus. **O**m̄ q̄s in nubib⁹ eq̄bif do
mino **In** p̄p̄is q̄v̄tq̄ nubes dīcū
tur p̄pter pluviaz dōct̄ine **L** aut q̄s
erit dō filis i filijs dei. **Multi** sūt
filij dei p adopcione: s̄ null⁹ v̄m̄ge
nito deo vero potest assimilari.

Hugo Propter qd̄ subdit
in v̄silio scōz **Quo**z v̄siliū ēvt ab
om̄ib⁹ gloriosus p̄bica a laudē

Cass Ipse em̄ d̄s xp̄s q̄ sic
d̄. q̄ deus est **L** a tribitis **L** a pt̄ate
mirabili **L** sup om̄es **L** tā angelos
q̄ sanctos **L** q̄ in circuitu ei⁹ sunt.

Jeroni a q̄ ei dono gratie ei⁹
propinq̄re

Cass Jure ḡ sup̄
meuerūt. **Cass** eos ille p̄ba
tur excelsus. p̄ que omnes noscū
tur esse gloriosi. p̄pter qd̄ adhuc
subditur **O**mn̄e deus v̄tutū.

Rico a angeloz q̄ sūt execu
tores d̄me voluntatis.
v̄n̄ a v̄n⁹ ordo medie ierarchie no
minat v̄tutes **L** q̄s filis tui **L** q̄i di
cat. **Null⁹** p equalitate **L** pot̄s es
d̄ne **L** potentia infinita q̄ soli deo cō
petit **L** a veritas tua i circuitu tuo.

veraces tui associant̄ tibi in p̄nti
p gratiam et in futuro p gloria.

Hugo **U**dn̄aris pt̄ati
maris **L** a p̄ncipi hu
ius seculi **L** motū at̄ fluctunz ei⁹ tū
mitigas **L** a t̄ptacōes q̄s om̄net
seruis tuis. **v̄n̄** a ad **choz**. **Fidelis**
deus qui nō patiet̄ vos t̄ptari sup̄
id̄ qd̄ potestis ferre. **U** humili
asti sicut vulneratū sup̄ b̄ū **L** a d̄p
a totum q̄ p̄pter suā sup̄biaz tanq̄
vulneratus et delectus de celo cor
ruit in terram **L** in brachio v̄tutis
tue **L** a in pot̄tia d̄mitatis tue **L** i
brachio extenso in cruce **L** dispersi
sti **L** q̄s viduos a cōfusos **L** om̄s in
micos tuos **L** tā demones q̄ infide
les iudeos q̄ p̄ ortem terrarū sunt
disp̄si. **Qui** sūt celi **L** **It̄d** mis̄ice
exponit̄ multiplicat̄ xp̄m cōmēdā
do **v̄n̄** dicit̄ p̄pheta **O** xp̄e. tui sūt ce
li **L** a s̄viri q̄ in terris positi celest̄z
agunt vitā **L** et tua ē fra **L** a eccā p
illos celos cōpluta pluvia dōct̄i
ne a exēplo sc̄e vite **Et** merito tua
est. **q̄** **L** or̄tē t̄re **L** a v̄m̄salē eccāz
p̄ or̄tē terre diffusā **L** et plenitudi
nē eius **L** a om̄s xp̄ianos q̄ implēt
eā **L** tu fundasti **L** a firmasti in fide
L a q̄lonē **L** a d̄p̄ aboluiz q̄ dixit. **Do**
nā sedē meā ad aq̄lonē. a ero filis
altissimo **L** a mare **L** a elatos a ma
los hoies hui⁹ seculi **L** tu creasti **L** in
m̄q̄ntuz mali sunt. s̄ inq̄ntū hoies
sunt. **De**inde cōmēdat xp̄m a oner
sione h̄im̄ dicit̄ **Thabor** et her
mon in nomine tuo exultabūt.

Rico **Thabor** ē mons in t̄re
it̄ denunciata victoria barach se

flara iudicium. iij. Hermon est
mōs p̄m̄quus loco iordanis ubi
transierūt filij israel sicō pede.

HUGO Thabor interpretat̄
lumē veniēs et s̄ḡt
iudeos ad quos primo venit lumē
cognitionis dei p̄ legem Hermon
interpretatur anathema eius et
s̄ḡt gētes que prius erāt anathe
matizate v̄ sup̄ate a d̄o p̄pter ydola
triaz. de hīs ḡ dicit thabor a her
mon v̄ iudei a gentiles cōiuncti in
xp̄o tāq̄ in lapide angulari. O xp̄e
li nomine tuo exultabūt. Ieo q̄ a
xp̄o xp̄iam vocabunt a p̄ illud no
men saluabunt. actū. iij. Ieo s̄b
ditur. tuum b̄ rachū. quo te dēmi
sti xp̄ianos a dispersisti inimicos
eius. cū potentia. qua potes a ami
cos defendere a inimicos p̄dere et
vt hoc fiat. firmetur manus tua v̄
opatio v̄ m̄dicte tue ostra inimicos
nostros. et exalte dextera tua. id
est augeat̄ numerus eoz̄ q̄ in dex
tera sunt cōstituedi. Postea cōmē
dat xp̄m a iusticia dicens. iusticia
et iudiciū p̄p̄atio se dis tue v̄ se
des tuavi. p̄tās iudiciaria q̄ eterna
est tunc apparebit p̄ata q̄ in ge
nerali r̄surrectione veniēs ad iuste
iudicandū. Et interim ante q̄ veni
et secundus aduentus tuus. mia a
veritas p̄cedet facie tuā. q̄i dicat
ante q̄ facie iratam oñ des in iudi
cio mia q̄ deles p̄tā a veritas qua
soluis promissa p̄cedent faciem
tuam iratam vt dictum est.

Cassio Post q̄ ethā ille s̄a
dissimus quem titu
lus p̄m̄issivus ē dei p̄dicasse

misteria. teat̄ populi m̄f̄. r̄as
laudes aggrediet̄ dices. b̄t̄is p̄ls
qui scit iubilacōem. Dic ē princi
pium verus se m̄ trāstacōem r̄o
nam v̄ q̄ immensam leticiā suam
non in p̄ris virib̄ s̄ in dei v̄ ḡno
scitur posuisse.

GR. Libro. xx
virtute.

Jubilus dicit̄ q̄ ineffabile
gaudium mente concipit q̄d nec
abscondi possit nec sermōibus
explicari tū quibusdam motib̄
proditur q̄uis nullis p̄rietatib̄
exprimat̄. Nō em̄ ait qui loquitur
sed qui scit quia sciri quidem iubi
lacō m̄telli p̄t q̄uis exp̄m̄ n̄ p̄t

Cas. Ille vero p̄ls beatus est
qui laudes dei non soluz
ore cantat sed etiā lumine mentis
intelligit. Intelligere at̄ siue scire
est scripturas sanctas catholicis
regul̄ vt q̄s p̄scrutetur si dicta pa
trum salutarī dogmate cōprehen
dat addidit p̄m̄iu. quod tales
sequitur.

Jero Domine in illu
minacione vultus tui ambulabunt. v̄ in illumi
nacione spi.

HUGO Benevi
ritus sancti. uendo. p̄
ficient. et in nomine tuo. christia
no exultabūt tō die. v̄ toto tpe.

Cassio Vite sue quia nō de
cet aliquando desine
re vnde constat perpetua et copio
sa gaudia.

HUGO Leti iusti
prouenire. cia tua. v̄
id ē in iustavita a te eis data exal
ta.

Cassio quādo in illa re
bū. surrectione fue
rint ad dexteram collocati et dñs

dicendus est eis. Venite benedicti
patris mei percipite regnum. Ecce quae
haec dona patris dicit sciētibus iubi
lacōem. Quia propter negligentiam
noxiam periclitamur et ad intelligē
tiam beata studia conuertimur. vtz
hic donante dño suavi exinde epu
lacione pascamur; et ibi perpetue
leticie pfeua. **HUGO** dico qd b
amur. **HUGO** pseuera
bunt a in futuro exaltabunt. **Q**ui
gloria virtutis eoz tu es. Iqz de bo
nis que faciunt nō queunt gloriaz
apud mundū; s; tm̄ apud te. in q
glorianē de suis virtutib; Let i bñ
placito tuo. v; i bona voluntate tua
et nō in nostris meritis. Exaltabi
tur in futuro. **Q**uoniam nostrū
illa ptās. illa dignitas quam habe
bimus in **MICO**. Et qz p bene
futuro. **MICO**. ficiū in car
nacionis xpi est affectuō bñtudi
nis. ideo subdit dicens. **Q**uoniaz
dñi est assumptio nrā. v; xps do
min; assumpsit carnē nrām in vni
tate suppositi. **Q**ui id ē. hęc assu
ptio est. **S**ancti israel regis nrī. v;
ilxhu xpi qui pprie dicit israel v;
vir videns deū; qz anima eius da
re vidit deū ab istāti creatōis sue
HUGO Post qd propheta in p
sona sua locutus est
laudans dei mias: nūc deum ptez
inducit multa de filio pmittentē.
primo dicens deo patri. **V**ne
qñ michi reuelabas. locutus es
in visione. v; occulta reuelacione
sanctis. **CASSI**. Qui in acēpla
tuis. **CASSI**. cōe certissima
constituti viderūt mēte qd ore p̄di

cabant. **H**inc ē qd propheta etia; vide
tes nūcupant. **Q**ui dixisti. v; p̄misi
sti hoc vi; qd sequit. **P**osui. **I**am p
predestinacionem. **L**adiutor nū. **H**u
mani gn̄is. in potente. **I**n xpo q
in alio p̄s dicit. **I**go at cōstitutus
sum rex ab eo sup syon montē sā
ctum eius. **E**t exaltavi electū. **I**vi;
ipsum xpm. **Q**ui dicit. **P**lete mea.

IERO. Qui propterea electus de po
pulo dicit. qz carne; assum
psit ex homine. **Q**uem dicit seruū
meū. **I**qz forma seruū accepit xps
natus ex semine dauid.

HUGO. **I**pe ei
dauid. v; manu fortis: qz sicut dicit
bñs bernardus. **I**pe de bellauit
aereas ptates nō equo residens. s;
in cruce p̄dens: nō manu armata
sed cruce affixa. **O**leo scō meo. **I**de
plenitudine grāz. **V**ni eū. **I**tanq̄
pugile contra dyabolū sic in alio p̄s
dicit. **V**xit te de? tuis oleo
leticie v; gr̄e. **V**n̄ **J**ob. iij. Dedit ei
spm̄ nō ad mensurā: qz xps hō ha
buit in se septē dona spūsancti de
inde cōmēdat xpm ab vniōne diui
ne nature dicens. **L**man; em̄ mea.
q̄i dicit. **I**de sup om̄s hēbit dono
rū spūsancti vniōnez: qz erit de?
et homo: et non hō purus vt alij.
Et hoc est qd dicit. **M**anus enim
mea. **I** v; fili; vi; me; **L**auxiliabitur
ei. **I** v; xpo hō. **E**t brachū meū. **I** v;
idē filius i sua dimitate. **O**fortabit
eū. **I** vi; xpm qñtū ad humanitātē
Hoc auxiliū hęc cōfirmacio fuit
in vniōne sine nature ad naturā
humanā. **T**homas in op̄edio. **N**az
ab istāti concepōis xpi in vtero

virginali fuit ibi consolidatio san-
guinis. figuratio aiatio. edificatio
corpis xpi: a hora concepcois
xpi uentus est dominus spūssandū: et
seuuit omnia sūm q̄ homo.

HUGO Deinde recomendat
xp̄um a paciā dices

Nichil proficiet. q̄i dicat. Ita eū
cōfirmat q̄ nichil proficiet. Inimi-
cus. v. dyabolus. Li eo. v. vtra eū
let filius iniquitatis. v. iudas. L nō
apponet nocere ei. q̄ licet iudas
vel pl's iudaicus fili' dyaboli euz
adhuc corrupibile ad pacien dū
teadat: nō addit vt post rēurre di-
onem iterum ei noceret. q̄ vt dicit
paulus ad rō. vi. xp̄s resurgens
ex mortuis iā non moriet: mors illi
vltra nō dñabit. Deinde cōmēdat
eū ad destructōem inimicōz eius
dices. **Et** cōcūda a facie ip̄si' mi-
micos.

Iero. Iudeos vtiq; q̄ se-
cū. v. p̄ a dño confusi
sua rñsione et rēptensione tanq̄
coscisi gladijs. discēdebāt a cōspe-
ctu eius. Et obiētes eū. v. v. demo-
nes. Lm fuga; ouertā. qm̄ corā eo
sep̄ius fugiebāt damātes. Quid
venisti an̄ tps̄ tōz q̄re nos. f. san' q̄
tu es filius dei. Deinde cōmē-
dat eū ab equalitate patris dices
in p̄sona pa-

Castio. **Et**
tr̄is de filio. **Castio.** veritas
mea. Ip̄ quā iudicabit mūdus. L
m̄ia mea. Ip̄ quā p̄tā dīmittūtur
Lcū ip̄so. xp̄o hōie. Et in noie meo
exaltabit cornu eius. v. ptās ei'
sicut ip̄e dicit. Data ē michi om̄is
ptās: in celo.

HUGO. **Et** po-
et in terra. **HUGO.** nam in

marī manū eius. v. dñabitur gen-
tibus. L a m̄ fluminib; v. i fluidis
tribus. L dextera eius. v. opacōez
eius q̄ ad dextera eius collocabun-
tur. Deinde cōmēdat eū ab etna
natiuitate dices. **Ip̄se.** xp̄s. Lm
uocabit me. dices. L p̄i me' es tu.
scdm̄ q̄ d' sum. a. L deus me'. L sed;
q̄ hō sū. Et suscepto: salutis mee.
v. suscepto: mee humanitatis ad
salute. **Et** ego p̄mogenitum co-
nā. v. v. stituā. L illū. v. t sup omnes
teneat p̄matū a dñacōem de quo
ap̄ls ad rō. v. ait. Quī est ymago
dei inuisibil': p̄mogenitus oīs cre-
ature. **Et** in ap̄cō. v. Quī ē testis fide-
lis. p̄mogenitus mortuoz: et p̄n-
ceps regū tre. Hanc dignitatem
aperit cū subiungit. L ex celsū pre re-
gib; terre. **Et** m. lxx. p̄s dīdū est.
Et adorabūt eum om̄es reges qm̄
ascendens celos ex celsior est omni-
bus. **Et** q̄ hęc dñacio non est tpa-
lis oñdit cum subdit. **In** eternū
seruato illi misericordiā meaz. Lcū
debiūt dicere. regnum. dixit m̄iam
q̄ quicq̄d habuit xp̄s homo. mi-
sericordie fuit. q̄ fuit in carnis af-
sumptione. L a testamentū meum
fidele ip̄si. v. v. faciam. Ad honorez
em̄ xp̄i fecit deus p̄i fidele testamē-
tum suum. v. p̄missiōes suas qz q̄s
ap̄tete de ip̄so p̄dixerant. v. pleuit
in eo. Deinde cōmēdat eū a successi-
one plis spūalis cū subiungit. **Et**
ponā in seculū seculū. v. in eternū.
L semen eius. L populū v. xp̄ianū
quod doctrinā ei' imitat. Et thro-
num eius. v. congregacōem san-
ctorum que in ecclesia est in q̄ d'.

tanquam in throno residet que auge-
gatio erit sicut dies celi. Qui tem-
pore durabunt in **Cassio**. **V**throno
regno dei. **Cassio**. nunc dicit
potestate; futuri iudicii; que tanta
veritate pagenda est ut sanctis om-
nibus celesti claritate prefulgeat.

Hugo Et quod promiserat sic de
filiis christi: posset
aliquis credere quod hii filii non pos-
set peccare. vel si semel peccassent
ad numerum filiorum redire non pos-
sent. Cui opinioni contradicere sub-
dit. **S** autem dereliquerit. male
agendo. filii eius. **I**psi autem legem
meam. decalogi vel euangelii. **L**et
in iudicis meis. hoc est i castiga-
tionibus et opibus meis. **N**on am-
bulauerint. male ostendendo. **I**
iusticias meas prophetauerit. **I**ma-
le loquendo. **L**et mandata mea non
custodierint. **P**uerse opando. **S**i
hec inquit fecerint. non ideo deleto eos:
sed. **V**isitabo. sicut medicus a pater-
ni virga. que non occidit sed ca-
stigat: a hereditate secat. **I**n virga
ergo. **V**im leui correctione. **I**niquita-
tes eorum: et in verberibus peccata
eorum. **V**im grauius assidua tribula-
tione. **E**t hoc ex magna misericordia
est. unde subdit. **M**isericordia
autem meam non dissipam ab eo.
s. a populo christiano reuertenti ad
me. **N**eq. nocebo. **S**upple eum. **V**erita-
tem mea. **V**im die vii iudicii qua
do i veritate iudicabo. **M**eq. pro-
pheta. **V**iolabo. **T**estamentum meum.
Nam quicquid promisi faciam salua-
do illos quos predestinaui et elegi. **E**t
que procedunt de labijs meis. **V** de

labijs sanctorum. **P**lura tamen per
quos locutus sum. **N**on faciam irri-
ta. **Q**uia omnia que promisi implebun-
tur. **S**emel iuravi in sancto meo.
v. in me sancto sicut **genesis. xxiij.**
dicitur per memetipsum iuravi dice-
dus. **L**h. pro non. **D**avid. **I**psi. **M**e
ciar. **I**mplere quod promisi christo i car-
nato vii; hoc quod subditur. **S**em-
eius. **V** fidelis populus christianus
per verbum predicacionis eius acq-
situs. **I**n eternum manebit. **M**ane-
bunt enim sancti in eternum qui
in sancta conuersatione christum imita-
do perseuerant. **E**t thronus eius.
animarum iusti in qua christus residet;
a iudicabit: erit inquit sicut sol. **H**ec
est prima stolaria; quod iusti fulgebunt
in anima. **S**icut sol in conspectu meo.
s. in dei contemplatione a eius amo-
re etiam ardebunt: quando erunt
in patria. **D**einde declarat secundam
stolam quam habebit corpus cum
subdit. **L**et sicut luna perfecta in eter-
num. **M**odo est corpus hominis
sicut luna imperfecta quod variatur et
deficit diuersis infirmitatibus et
mutationibus: tunc vero erit imu-
tabile sicut luna perfecta absque defe-
ctu in eternum. **E**t. **I**huus testis
in celo. **I**st. **F**idelis. **V**iz qui in car-
ne nostra sedet ad dexteram patris.
Ipsa testimonium dat verum de no-
stra resurrectione futura: in qua ani-
ma lucebit sicut sol a corpus clarita-
te replebitur ut luna perfecta.

Cassio. **V**el ipsum corpus no-
strum erit in celo te-
stis fidelis quod deus verax est in pro-
missis. **E**t quod superius dixit. **I**nueni

dauid seruum meum. ne quisq̄ pu
taret in dauid qui fuit rex tpalis
a in semine eius pmissa adimple
ri. Idcirco subdit destructione; re
gni eius dicens. **Q**uero.]

HUGO Re pmissa q̄ promi
fisti putentur in da
uid illo tpali rege adimpleti. Repu
listi eum. La regno p absolone; vt
habet. ij. regum. xvij. Desperisti.]
p semei qui p̄iebat lutum extra
itum. La distulisti xpm.] viz filiu;
lauz.] mittere in q̄ pro missa erat
adiplen. **Cassio** **H**uisti.]
da.

in alia ptem testamentu serui tui
vetus testamentu datu p moy
sen famulu tuu vt qd̄ in deis furat
pmissum: ad vtilitatem gentium
vtiq; pueniret. No em remansit eis
sacerdos neq; templu qd̄ stat ee
subuerfum. S; xp̄iam oia sūt ple
nissime conseua. Merito ergo di
dum est. auertisti: qn̄ p̄bis abla
tum: fidelib; probat esse coecluz;

lprophat. **HUGO** v pphana
nasti.] viz pmissisti
lm terra] ierichu.] sanauariu ei;]
v templu dauid. Hec pphanatio
facta e p tyru; a respasianu p qd̄
etia. **D**estruisti om̄s sepes ei;]
v muros iherlm a aliaru ciuitatu;
p circuitu.] posuisti firmamentu;
eiu; formidmem.] qz in deis destru
tis q̄ pri; erat sub defensione tua
firmi: facti sunt oib; in fo; rmidme

Aug. Vt dicat peccantib; Si
de; naturalib; ramis no
peccat: neq; **HUGO** Tri
tibi parcer.

eum.] viz populum iudaicu.] oes
transeuntes viam.] eos spoliandu
] factus est opprobriu; vicinis su
is.] viz samaritanis in circuitu co
mor; tibus. **C**alasti dextera.]
v potencia.] de p̄mentu eum.] viz
impato; romano; tytia respasi
am.] letificasti om̄s inimicos ei;]
dando eis victoriam a d̄nationem
sup dictum populum. **A**uertisti
adiutorium. **Cassio** Merito
gladii eius. **Cassio** em gla
diu; adiutorium ei non prebuit:
qui fortunam diuinitatis ami
sit. Nam licet feruz humana vide
atur esse defensio: tñ nil preualet
nisi eum supna dextera corrobet.
ficut in alio ps iam didum est. **E**t
gladius meus non saluabit me.
Sequitur.] et no es auxiliatu; ei
in bello.] contra ronos a quibus
occisi sunt. et ducti in captiuitate;
Et cum p hęc flagella se debebant
emendare: inde potius deteriores fa
cti sūt. vnde s̄bit.] destruxisti eu;]
v populum iudaicu.] ab emunda
cone.] qz fidem habere noluit qua
mundantur corda eorum.

Cassio Frequent emendat di
uinitas qd̄ flagellat.
vt purgatum recipiat. quem pec
catis sordidum respuebat. Quos
vero ab emundate destruit v re
monet. hos iam et d̄pnare decre
uit. Quā p̄ hęc illos sigt iudeos
qui obstinacoe mentis xpm sper
nere malu. **HUGO** Post hęc
erunt. **HUGO** Post hęc
destructione regni iudeo; cum di
cit.] et sede eius in terra collisisti.]
l. iij.

maiestatem regni ad nichilum
deduxisti. vt iam nō sit ei rex neq;
dñacio. Et loquit̃ de illo regno sic
de vase fictili: qđ cũ volum⁹ om̃o
confringere: ad terrā collidi⁹ a cō
fringi. **Cal.** Sicq; ille ppl̃s ofra
mus. **Cal.** a p̃ticulari toto or
be disper⁹.

Hugo Cuius regni
fuit est. **Hugo** destructio ac
celerata est p̃t peccata eoz. vnde
addit. **M**norasti dies t̃p̃is eius.]
quibus se regnatos putabant
Lp̃subisti cum confusione.]

Cassio qđ sordes incredulita
tis sue adhuc hodie
sustinet: in facie iñt̃ gentes abho
minabili opprobrio confusus.

Hugo Oñso qđ in d̃s nō im
plentur p̃missiones
quas iam p̃ x̃p̃m p̃plo x̃p̃iano ex
hibuit. Cōsequēt̃ rogat eth̃ā p̃
illo p̃plo iudaico dicens. **Os** qđ
dñe auertis.] ṽ qđ dñi durabit p̃fi
die cecitas populi huius. erit hoc
vsq; in fi.

Cassio ṽ vsq; i se
nem.] **Cassio** cui ē minū
qñ expectat̃ innumeāta ouersio
iudeoz p̃ter illud qđ ait ap̃ls. qđ
cecitas ex p̃te contigit i israhel do
nec plenitudo gentium intraret: a
sic omnis israhel saluus fieret. Et
int̃ terra. nunqđ] ex ardeset sicut ig
nis ira tua.] ṽ nunqđ consumet in
dignatio tua totū genus iudeoz
ad modum ignis. Absit dñe cũ
p̃cere a misereri sit tibi p̃p̃riū. **Id̃**

Memorare que mea substātia.]

Rico ṽ qđ fragilis ē natura
humana ad casū sc̃d̃;
qđ geñes. viij. d̃i. Sensus em̃ et cō

gitatio cordis humani p̃ni sūt ad
malum ab adolescentia sua: et id̃
semp̃ indigent sua m̃ia. Et hoc cō
sequenter oñdit in vltimo fine ho
minis dicens. Nunqđ em̃ vane cō
stituiisti omnes filios hoim̃.] qđ d̃i
cat. **Nō**. qđ deus a natura nihil fa
ciunt frustra. qđ tñ videt̃ si euz
ex toto deleres d̃i aliqđ vane fem̃
vel constitutum qñ nō attingit fi
nem intentū: sicut medicina dicit̃
frustra confecta ṽl p̃p̃mata: qñ nō
inducit sanitatē. Nullus at̃ homo
p̃t p̃tingere ad vltimū finem vite
humane que ē felicitas sup̃na ni
si ex dei m̃ia. Et ideo si humano ge
neri sp̃aliter m̃ia nō adesset: vane
videt̃ gen⁹ humanū creatum a
renatū. Scienduz tñ qđ nō frustra
sunt cōstituta q̃ non p̃tingunt ad
hunc finē ṽz sup̃nā felicitatē: ṽt
sunt imp̃ij iuste d̃āpnati. Hoc eti
am̃ cedit ad gloriā dei p̃pter quā;
omnia p̃ncipaliter facta sūt. Vñ
puer̃. xvi. d̃i. Omnia em̃ p̃pter se
metipsum opatus est d̃ns. Hoc
etiā cedit ad gloriā electoz qui
ex dei m̃ia attingunt ad vltimum
finem. Et hanc sententiā adducit
ap̃ls satis diffuse ad rō. ix. a. ij.
ad th̃. mot̃. ij. In magna domo
nō solū sunt vasa ad honore s̃ eti
am̃ in cōtumeliā. **Quis** est ho
mo qui ṽmet̃ nō videbit mortē.]
quasi dicat. Nullus. qđ iuxta apo
stolum statutum est omni b̃ ho
minibus semel mori. a eccl̃. ix. Ne
mo est qui semp̃ viuat.] Eruat ani
mā suam de manu.] ṽ de pote
state imperi.] qđ etiā dicit. **Null⁹**

quia pro illo tpe omnes descende
runt ad infernuz quantūcūq; iu
sti. et hoc durauit vsq; ad resurrecti
ōe factam p xp̄m. qui fregit dau
stra inferni: a cyrographuz dam
pnationis originalis peccati dele
uit. Et ideo implorat eius aduētū
dicens **Q**ui sunt mie tue antiq̄
dñe. q̄ ab antiquo fuit facta pro
missio de xp̄o ipsi abrahe. **genef.**
xxij. Et in semine tuo benedicetur
omnes reges terre Et etiā sicut iu
rasti dauid. **ij. regū. vij.** In verita
te tua. v̄ in tripso qui es ipsa veri
tas Sequit̄ orō p̄ he. p̄ p̄lo catho
lico qui in p̄mittua eccā sustinuit
m̄lta opprobria patientē p̄p̄ xp̄m
v̄n̄ dicit **M**emor esto opprobriū
seruoz tuoz. v̄ opprobriū illati
seruis tuis. **malta. gentium.** v̄
a multis **Cassio.** Quā illos p
gentibus **Cassio.** secūde di
gnos gentes iudicabant q̄s xp̄i
ane culture studiosos esse cogno
uerāt Et de huiusmodi opprobrio
xp̄iam̄ in secreto mētis gaudebāt
Vnde sub **Ri.** **q̄d** cōtinū in si
ditur. **Ri.** nu meo. **ij. dē** in se
creto cordis pacit̄er sustinū op
probrium mihi illatū ab infideli
bus scdm̄ q̄ dicit̄ **adu. v.** **I**bant
apostoli gaudentes a cōsp̄ctu con
cilij: qm̄ digni habiti sunt. p̄ noie
it̄esu contumelia; pati. **D**em̄de ex
ponit opprobriū predictū dicens.
Quod. **ij.** opprobriū. **L**exprobra
uerūt. **viz** xp̄iam̄ **L**im̄ici tui do
mine. **v̄** ydoloꝝ cultores. hoc aut̄
opprobriū repetit dicens **q̄d** ex p̄
brauerūt cōmutacōem xp̄i tui. **v̄**

mortē xp̄i. Obiecerūt enī xp̄iam̄
q̄ mortuus est xp̄s. q̄ crucifixus.
Hanc sententiā exprimit clar̄ trāf
lacio hebraica q̄ sic habet. **Quib⁹**
ex p̄brauerūt vestigia xp̄i tui. scā
et verba xp̄i. que vestigia fuerunt
a iudeis reprobata ex quo xp̄iam̄
ab ipsis a postea a tyrānis susti
nuerunt multa opprobria a tormē
ta. **E**t q̄ talia sustinebant non so
lum patient̄ s; etiam gaudent̄ vt
dictum est. **I**deo subditur **B**ene
dictus dñs meternū. **D**e omnib⁹
que faciet nobis in prosperis et
in aduer. **Aug.** Nos grās agi
fis. **Aug.** mus ei qui nos
gratis saluos fecit. **I**pse impieta
tes nrās nō attendit. ip̄e nos non
querentes quesuit: inuenit libe
uit redemit a dñi aua potestate de
monioꝝ: obiciant p̄fidi opprobri
um. irideant nos **I**lorū maledi
ctio tp̄alis: b̄ndictio autē dñi ma
net meternū. **E**t ad cōfirmandū
hanc benedictionē. addit **S**iat fi
at. **S**ecuri ergo de p̄missionibus
eius preterita credam⁹. p̄ncipia ag
noscamus. futura speremus. **A**me
mus dñm nostrum sicut patrem.
amemus eccām eius sicut matrem;
cuius filij sumus. **N**atalicia s̄cto
rum cum sobrietate celebrate imi
tantes eos qui precesserunt. a be
nedictio domini manet sup̄ vos.
fiat **Collectoꝝ** **E**t q̄ p̄fidē
fiat **Collectoꝝ** opprobria a
credendo aut moriēdo defecerūt: nō
aduersum extraneos sed contra
vicia nostra litigemus. **E**t respuē
tes q̄ caduca sunt a vana: q̄ram⁹
D. iij.

58
sine ulla cunctatione celestia. **O**remusque dominum nostrum ihesum christum qui commutatus est de morte ad vitam. de terra ad celum. de iudeis ad gentes. ut nos a malis actibus commutatos in bonis. ac sua pietate dignos effectos. spiritu sancto repletos in regno suo solita misericordie restituat. ubi cum sanctis omnibus in gloria laude etiam semus misericordie eius. **Q**ui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus in secula seculorum. Amen.

Psalmus lxxxix.

Domine refugium meum
Titulus Oratio moysi
pro hominibus
mis dei. **Jeromus**

Quatuor sunt psalmi qui intitulantur ab oratione. viz. xvi. Et post eum sequitur. lxxxv. Et post eum qui est. lxxxix. et c. **Cassiodorus** In primis oratione posita est per quam ira dei suspenditur. remota perat. pena refugitur. et premio largitas impetratur. cum domino loquitur. cum iudice fabulat. propter sibi facit quem videre non poterat. et illum pro eum placat quem suis actibus vehementer exaggerat. **H**oc domini quodammodo prestat secretum. prebet suggestionibus locum ad penetrantia iudicis. peccator admittit. et nullus inde respicitur nisi qui in ea tepidus invenitur. **Q**uod malum petit. super quod meretur acquirit: tristis ad eum venit sed letus abscedit. **O**ratione quippe sancta sic devotus salvatur et beatus reddat. cuius crimino-

fos accipiat. **I**nnumera sunt bonitatis huius exempla. **S**ed et istud sufficiat quod a ipse dominus exempla nobis vitalia tribuens orare dignatus est. unde merito tali ac tanto viro premissa est oratio. qui frequenter indignante dominum contra populum israel mirabili supplicationis placuit ex eum. **Rico** auctor huius psalmi sed et per lo. **Rico** glosam non est ipse moyses sed david qui secundum Augustinum omnes fecit psalmos. **S**ed tamen doctores hebreos et beatus Hieronymus. plures etiam alij fecerunt psalmos inter quos ab ipsis ponitur. **Jeromus** Et quod ipse scripsit moyses. **Jeromus** profert quomodo homo factus sit et iste psalmus de conditione hominis loquitur quod sit homo et quare natus sit. **J**eromus qui in genesi scriptum sit de hominis conditione: ipse a nunc inducitur a spiritu sancto disputare. quid sit.

Rico Primo igitur homo. **Rico** colit beneficia collata humane nature generaliter d.

Domine refugium factus es nobis. **C**irca quod sciendum quod duplex beneficium fuit collatum homini etiam ante lapsum. scilicet beneficium creationis quod ad ymaginem dei creatus est secundum animam. capax ipse per cognitionem et amorem. **S**ecundum beneficium est gubernationis. qui a homo ultra alias creaturas corporales ordinatur ad beatitudinem supernaturalem. ad quam consequendam indiget speciali gubernatione et providentia dei. de qua dicit apostolus **1 ad corinthios ix.** Nunquid non est cura deo de locis. **E**t hoc duplex beneficium re-

colit moyses dicens Domine re-
fugium factus es nobis. Id est
humane nature a te de nichilo p-
bude que per tuam spectalem gu-
bernationem et protectionem di-
rigitur in finem beate vite. La gene-
ratione in generationem. Quia in
statu nature condite et nature la-
pse indiget homo predicta directi-
one et protectione ad consecutione
beate vite. Consequenter remouet
occasione errandi ex quo enim
dixit. Domine refugium factus es
nob. posset aliquis credere qd ali-
qua nouitas esset in deo quod est
falsum et erroneum. Ideo hoc re-
mouet ostendens in deo eternita-
tem: que includit immutabilitate
Et hoc est quod dicit.

Cassiodorus **P**rius
fierent. Id est celorum potestates
aut formaretur terra et orbis. Id
est ante mundum causaretur. La-
seculo et in seculum tu es deus. Id
est eterniter sine principio: et
sine fine. **Augustinus** Opte
sine fine autem non a seculo tu fuisti. et vsq in se-
culum tu eris sed presentis signa-
tionis verbum posuit: insinuans
dei substantiam omnino immu-
tabilem ubi non est: fuit et erit. s-
tantum est. Vnde in alio psalmo
dicit. Mutabis eos et mutabunt
tu autem idem ipse es. Ecce que ef-
mitas facta est nobis refugium ut
in ea mansuri ad eandem hac tem-
poris mutabilitate **Nicola**
fugiamus

deinde ponit dei beneficiu; et ga-
naturam humanam post lapsu;
quod est reuocatio de culpa ad gra-
tiam. quod quidem beneficium de-
us non destitit prestare nature la-
pse eam reuocando. aliquando mo-
nitis aliquando flagellis. aliquando be-
neficiis. et aliis modis sicut ordinē
sue sapientie infinite. Dicit ergo.

Cassio **R**euerentia homi-
nem in humilitate. Id
est ne proicias hominem in mu-
di istius concupiscentiam et ambi-
tionem. Humilitatem quippe hic
terrenam concupiscentia; debem;
intelligere: que apud deum abiecta
et contemptibilis est. Et pro quia
dixisti. et precepisti peccatorib;
conuertimini filij hominum.

Nicola per penitentiam refue-
rendo de culpa ad gra-
tiam. Quia autem fecerit hoc deus a
principio patet. quia abam et euam
statim post transgressionem re-
pēdit: et similiter cayn post odiū
fratris dicens. Cur concidit facies
tuas gene. iii. Et post eius occisio-
nem dixit. Vbi est atel frater tu-
us. quasi ipsum inducens ad pe-
nitentiam. Et istam reuocatione;
peccatorum semp continuauit. ali-
quando p seipsum. aliquando p angelos.
aliquando per homines sanctos.
ut patet in decursu veteris ac noui
testamenti.

Hugo Deinde reddit causā
quae transitoria nō
sunt diligēda sed magis ois seculi
ambicio et concupiscentia ē dedinā-
da. vñ dicit. Quia mille anni ante

oculos tuos: tanq̄ dies hesternā
que preterit. **E**cce q̄ brevis ē vi
ta hoīs ad quā breuitatē exprimē
dam non dicit. sicut dies hodierna
que adhuc ē. vel sicut crastina q̄
expectat futuā. s̄ sic dies hesternā
que preterit iaz. **O**mmia em̄ vt di
cit **Aug.** que aliquo fine dandū
tur: modica sunt. et p̄ transactis
habenda **R**eprehendunt̄ ḡ hoīes
quī differūt a peccatis cōverti. spe
rantes longam vitā. cū tñ breuis
sima sit. vñ subditur. **E**t custo
dia i nocte. **V**ita em̄ hoīs breuis
est q̄i custodia. v̄ q̄i v̄navigilia no
ctis que p̄ trib⁹ horis accipit̄ diuī
ditur at̄ nox̄ m̄ q̄tuor̄ vigilijs m̄ q̄
bus solebāt antiquit⁹ fieri exu
bie a militib⁹ succedentib⁹ vicib⁹
pro custodia exercitus.

Cassi. Pulchre at̄ humanaz
vitā nocturnis opauit
exhibijs. vbi totuz sub obscurita
te a trepidacōe gerit̄. qñ mēs ho
minuz vicijs carnalib⁹ circūdata
pulsat̄. **C**ui⁹ erūpnā a vilitatē ad
huc ondit cū subūgit̄. q̄ p̄ nihilo
habentur eorum anni eunt.

Rico quasi dicet. **A**nni vite
hoīs erūt de numero eo
ruz que p̄ nihilo habent̄. q̄ tps
hoīs p̄teritū. qñtūcunq̄ longum
fuerit q̄i. **H**ugo Quō at̄ vita
nichil ē. **H**ugo hoīs breui
ter trāsit osequentē ondit dicens.

Mane. **V**m puericia **S**ic herba
trāseat. **V**ita humana **M**ane. **V**m
mūuentute **F**loreata trāseat. **S**ic
flos q̄ ficcat̄ et. **Aug.** **D**eci
spere. **V** i semo. **Aug.** dat. **I**

83
morte. **L**imburet̄. **I**m cabauere. **L**a are
scat. **I**m pul. **Col.** **T**ranslacio he
uere.

Col. braica hz hūc
versum sic. **M**ane floruit et abijt:
ad vesp̄um d̄retur a ficcabit̄.

Cassi. **D**ec ideo diligent⁹ ex
plicantur ne q̄s sibi de
vita longissima blādiat̄. attēds
q̄ vita sua non est nisi flos quī ci
to ficcat̄. **Aug.** **D**anc at̄ pena: de
tur. **Aug.** p̄ dō remisse onit
cū subūgit̄. **V**ia defecimus.

Hugo **V**ia defecimus. **V**ia
m̄ hūc defecū mōli
tatis incidi⁹. **I**n ira
tua. **V**m v̄ndicta tua quā huma
no generi intulisti p̄pter peccatum
dicens genef. ij. **I**n quocunq̄ die
comederitis ex eo morte moriemi
ni. **E**t in furore tuo. **V**m executione
illius sententię. **T**urbati sumus.

Quociens enim mortem nostraz
reogitamus. magno timore tur
bamur. **R**az ipse dōminus preu
dens sibi mortem imminere dixit.
Matth. xxv ij. **T**ristis est anima
mea vsq̄ ad mortem. **D**em̄ de reci
tat multiplicem penam humano
generi propter peccata inflid̄ a d̄

Rico **P**osuiti iniquitates
nostras i oſpectu tuo
ad puniendum: sicut iudex ponit
coram se reum quem vult punire
Lseculum nostrum. **I**d est de cursu
temporum nostrorum. **I**n hebreo
habetur. pro seculuz nostrum. ne
gligencias nostras **L**m illumina
cione vultus tui. **V**m palam coram
te sicut illud qd̄ est m̄ lumine sedz
illud eccl̄ial. xxij. **O**culi domini
multo lucidiores sup̄ solem: vias

Rico **P**osuiti iniquitates
nostras i oſpectu tuo
ad puniendum: sicut iudex ponit
coram se reum quem vult punire
Lseculum nostrum. **I**d est de cursu
temporum nostrorum. **I**n hebreo
habetur. pro seculuz nostrum. ne
gligencias nostras **L**m illumina
cione vultus tui. **V**m palam coram
te sicut illud qd̄ est m̄ lumine sedz
illud eccl̄ial. xxij. **O**culi domini
multo lucidiores sup̄ solem: vias

hominu; circūspiciant. **Q**uonia
omnes dies nostri defecerunt: a m
ira tua de **Aug⁹** defecisse di
fecim⁹. **Aug⁹** .es dicit. siue

q̄ in eis deficiant hoīes amando q̄
transeunt: siue q̄ ad paucitatē re
dadi sūt. **N**ā hoīes solebant ante
diluuiū viuē nō gentis amīs a am
plius: s̄ rigore v̄mdicte dñi p̄pter
p̄am abbreviati sūt dies eoz. sic
subditur. **A**nni nostri sicut ara
nea medita **Iero** sic aranea q̄
buntur. **Iero** multu; occu
patura euiserat se ab extēdendū
fila vt capiat muscas a huc illuc
q̄ discurrat et laboat tō die. Labor
quidē grandis ē. s̄ effectus null⁹
ac inutilis. **Rico** Quia modi
est.

Rico .o vento dis
sipatur totum opus telarum.
Iero Sic vita hoīs huc illuc
q̄ discurrat. possessiones
quēct hoīes. diuicias accumulāt.
filios gñant diuersisq̄ laborib⁹
et curis se expendūt: a non intelli
gūt q̄ aranea rē tela texunt.

Rico q̄ hęc omnia breuī i
firmitate mortis amit
tunt. **V**nde sic intelligit̄ text⁹ l̄ an
ni nostri. **v** hoīes in annis n̄is vi
uentes l̄ meditantur. l̄ inutilia l̄ si
cut aranea. l̄ q̄ m̄to labore cōsumi
tur vt dictū est. Deinde p̄sequitur
magis ipticulari a def̄minate bre
uitatem vite humane dicēs l̄ dies
annoz n̄oz. l̄ sup̄le cōplebūtur
l̄ in ip̄sis. l̄ s̄ dieb⁹ vt sint l̄ septua
ginta anni. l̄ hoīb⁹ ad v̄uendum
se d̄m cōem cursum. **E**āt in potē
tatibus. **v** in bñ cōplexionatū su

erint. **L**octoginta anni. **I**n statu cō
uenientē. **E**t amplius eoz. **v** t̄p⁹
q̄d vltra octoginta annos vixerint.
erit l̄ labor a dolor. **v** in labore a do
lore: q̄ senectus nō est nisi q̄dam
lang. **Aug⁹** s̄ q̄ multi añ. l̄xx.
uoz. **Aug⁹** .annos infirmant. a
erūpnosam senectutē patiunt. et
aliq̄n vltra octoginta annos senes
salubriū vigere p̄bati sunt. **M**eli⁹
est ergo in hijs numeris aliquid
sp̄uale p̄secutari. **P**er. l̄xx. quippe
et. l̄xx. annos septim⁹ nobis a oc
tau⁹ numerus cōmēbat. quoz pri
mus insinuat p̄t̄ sabbati observa
cōem vetus testamentū: sed s̄ vero
p̄pter dñi resurrectionē nouum te
stamentum. **I**n vetri testamento
promittebat̄ patribus habūdā
cia bonoz t̄p̄alium: que spectant
ad hoc seculum q̄d septem voluit
diebus. **I**n nouo autē testamē
to promittitur spes renouacōnis
et immortalitatis cōrporum: que
in octaua etate complebitur. **E**t
omnes qui in spe illa cōrporum fe
licitatem expectāt. vita presens ē
ip̄sis labor et dolor pro dilacione
regni. **S**equitur. **Q**uonia sup
uenit mansuetudo: et corripim⁹.
Hugo **Q**uasi dicēt. **P**rebeā
nobis infers quom̄
am superuenit mansuetudo a de
mencia tua vt nos mansuetos fa
cias a corripiemur. quia **J**ob. v.
dicitur. **B**eatus homo qui corrip
tur a dō. **C**assiodorus.
Et quī dixit corripiemur. p̄misit
mansuetudinē: vt intelligam⁹ omēs

emendaciones domini fidelibus pietatis incencione puenire. **S**equitur

Quis nouit ptatem ire tue. **L**id e vindiacte tue. **L**et. **I**qs nouit **L**p timore tuo ira tu

am dnu **Aug.** v excogitare a mcare. **Aug.** discernē mēsu

ram vindiacte tue. vt sciat psperta tē maloz hoim numero applicare

penaz. **Q** difficile inuenit q nouerit discernē vt hoc ad ira tuā intel

ligat ptinē qd nōnullis quibus plus irasceris p cere videaris. vt p

speret peccator in via sua. et h p te nō castigat maiora tēcipiat in no

uissi **Glosa** v pena eterna; mo q ē ptas ire tue

Gre. v. moraliū. Quia g pote

tas sine ire quō hīs p

cit ad penā hos q punit ad salute minime cognoscit in auctis. nec ē

vt sine cessacōe timeat et vt a pre

dicatis miseris liberari valeam?

Aug. **D**extera tuā v xp̄z

tuū; **L**ic notā fac **L**vt

discat fideles tui magis in eo a te

poscere a sperare p̄mia fidei v bona

etna q̄ felicitate trena. **P**otest in

isto sensu a iā dei dextera intelligi

in q iustos suos ab ip̄is segrega

bit. quā facit notā cum flagellat

oem filiū quē recipit; nec in p̄cis

psperari sinit vt emēdatū ad dex

teraz ponat. **L**et. **L**ic facias nos **L**eu

ditos corde in sapia. **V**m xp̄o qui

est dei virtus: **M**i. **C**onuertere

et dei sapia. **M**i. **R**e dñe. **R**espi

lacio rōna haret aliquantulū. q̄i di

cat. **M**ingres tribulacōem vt porta

re possim? nō oīmo auferas eā. q̄

vtile ē nobis semp tribulari.

Cassi. **V**t sepe cōmōmī salu

leamus p̄cōz veniā p̄mere. **L**a de

precabilis esto sup seruos tuos.

Ipo affectu rogat dñm vt iustici

am suā aliq̄ lenitate retēpet. q̄tin?

exorari cessat a p̄cōz. quibus

iuste nos cōbat. **H**ugo **S**ūt

iratus. **H**ugo **S**ūt

duo stat? **f**ideliū. **f**. p̄ns q̄ est viato

rum a futurus q̄ est op̄rensoz.

q̄ntum ad hos duos oīdie se exau

ditum. et p̄mo q̄ntum ad digno

rem q̄ ē op̄rensoz. **E**t oīdit tria

lō que in patria hēbunt. **P**rimū

est oīm bonoz habūdanciā. vnde

dicit **R**epleti sumus. **V**replebi

mur. et p̄o it p̄teritū p̄ futuro p̄p̄e

tica certitudine. q̄ certus ē se eē ex

auditiū. **L**mane. **V**m in resurrecōe fu

tuā. **L**mia tua. **V**m bonis q̄ tu das ex

nia. **V**ū dicit b̄tus bernardus. **O** fe

lix negociacō. q̄ das p̄ p̄uis maḡ.

p̄ piturus etna rape: et deū ip̄m

licitu dñi a cūtra. vñ dicit dñs i euāgelio. Suffic̄ diei malicia sua. Postea oñdit se exauditū q̄ntum ad p̄ntēz statū: q̄ dñs debet ei pa cientiam a leticiam in tribulatio nibus. vñ dicit **L**etati sum⁹ pro diebus quib⁹ nos humiliasti. quasi dicat In gaudio suscepim⁹ tribulationes que nos humilia ueūt. q̄ et si humiliamur in tri bulatione. in spe tñ gaudij futuri letamur. a hoc in Lammis quibus vidimus **Glo** tribulacō mala. **Glo** nes a angu stias corporis nostri in hoc tpe. **Hugo** **R**espice dñe in ser uos tuos. vt p tuaz misericordiam ptegas nos a ma lis. Et in opa tua. que te adiuuā te opantur in nobis. velle a p̄ficere pro bona voluntate. Et dirige p̄t rectam intencōem. filios eoz. Iidē opa que faciūt. Vel filios dic̄ imi tates eoz quos tibi p euangeli u; genuerūt vt p̄ficiant in v̄tutib⁹. **E**t sit splēdor. v̄grā illuminās. Lōm̄ dei nostri sup nos. qua illu minati p̄ficiamus i meli⁹. **L**o pa manuū nostraz dirige sup nos. **Cassio** Opa nrā dirigit sup nos. qñ nobis dona uit remiam peccatoꝝ vt cum fueri mus pueri efficiamur eius corre dione. **Hugo** Et q̄ opera bona debēt fieri in caritate. iō in singulari nu mero subdit. Et op us manuum nostrazū dirige. q̄i dicat Ita diri gas a multiplices opa nrā vt om niā in radice caltatis remiāt a fine

vñ. **V**nde dicit Aug⁹ in regula canonicoꝝ. Omnia opa nrā fiant a a dñi finem dirigant. s. ad do minum. **Iero** Rogem⁹ igit̄ do nostē. **Iero** minimum nostrum saluatoremyt eius splendor luce at in cordibus nostris. vt eiciat omnes cogitacōes tenebras. a omnia mala repellat de nobis vt fugatis tenebris hitet splendor gratie eius in cordibus nostris q̄ t̄nus sic transeam⁹ p ista t̄palia vt nō amittam⁹ et̄na. p̄stare dño nostro ihesu xpō Cui est honor i se cula seculorum. Amen.

Psalmus. xc
Qui habitat in caelis
 Quicquid p̄mittit talis
 titulus Laus cānti d̄s
Hugo In p̄cedenti p̄s egit p̄p̄ta de miseria p̄tis vitē q̄ quib⁹ surgit miseria tē ptacōis. de q̄ agit in h⁹ p̄s. de quo dyabolus sup̄ sit auctoritate tēptā bi dñm dicēs. **Mat. iiii.** Scriptū ē. q̄ angel⁹ suis mādauit de te: vt cu stobiant te in oib⁹ vñs tuis aē. Et q̄ laudabit q̄ bñ pugnauerit. **Iō** a laude intitulat. laus nō hūana s̄ cānti d̄s xp̄i. q̄ pri⁹ puguit a vicit. atq̄ iō laudand⁹ ē. Cui⁹ t̄p tatio et victoria nob̄ in exēplū p̄po nit: et laus v̄m̄cētib⁹ p̄ponitur. **Aug.** Ergo q̄ sic imitat vt cole ret om̄s molestias hu ius seculi et spes eius in deo sit vt nec illecebra capiatur nec timore frangat: ipse hunc psalmum p̄t

cantare. **Nicolaus** si sciendum quod in hoc psalmo fit frequenter transitus de capite ad membra et converso propter connexionem unius cum altero. unde primo dicit propheta.

Qui habitat in adiutorio altissimi. **Cassi.**

qui totam spem suam non in propriis viribus ponit. sed in altissimi voluntate constituit. In predicatione dei celi commorabitur. Quia qui in isto seculo ab ipso non discedit. semper in plenitudine mansurus est. **Bernardus.** Tria sicut eorum reperies hominum genera. qui non commorantur in predicatione dei celi. Unum est non sperantium. qui confidunt in virtute sua. seculari aut spirituali; vel gloriantur in divitiis suis. Hi carent timore domini. ac per hoc facile cedunt ad ociositates nugarum et fabularum. detractores nunc hunc nunc illud indicantes. Aliud est despectum genus quod diffidit se posse operari aliquid penitentiae operum. aut virtuosum; semper circa infirmitatem suam intenti. et summe curam habentes de suo corpore. et omnia que patiuntur curam enumerare patiuntur. Tertium genus est frustra sperantium in deum qui sic de dei misericordia sibi ipsi blandiuntur ut a peccatis suis non recedant. de quibus dicit propheta. **Maledictus** qui peccat in spe. Nullus predictorum moratur in predicatione dei: quia tempore prosperitatis vel temptationis sperant; et in tempore aduersitatis diffidunt.

Hugo consequenter ostendit signum quo quis scietur habitare in adiutorio dei altissimi

simi dicens. **Oratio** dicitur. Ita verbo quod operis exhibitione. **Luce** septor meus es tu. **Qui** mei curam geris.

Cassio hoc dicit ille qui de animo suo presumpciones noxias abiciens solus sibi credit utile quod dignetur pietas superna prestare. **Tu** es etiam refugium meum in temptationibus huius seculi. **deus** meus. **Bernardus.** Cur non dicit. deus noster. quia in creatioe. in redemptione ceterisque ceteris beneficiis est deus omnium. sed in temptationibus habent singuli electorum proprium refugium ac singulare defensorem. **Et** addit. **Sperabo** in eum. **Causam** subiungit. **Quoniam** ipse liberavit me de laqueo venarum. **I.**

Iero Penitus non inuenimus in scripturis sanctis sanctum aliquem venatorem; piscatores inuenimus. **Hugo** venatores sunt demones qui cornu non sonant ne audiantur; sed sagittant in oculis immaculatum.

Nico Liberavit ergo me de laqueo venarum id est a temptatione demonum. **A** verbo aspo.

Aug Multi malevivi christi volunt bene vivere. et inter ebrios oios sobrius esse. et inter fornicatores castus esse. et inter spectatores nugarum theatricarum noluerit ire. nisi ad ecclesiam; patitur insultatores ipsos christianos. et patitur verba aspo. et dicit. **Tu** magnus. tu iustus. tu helias. tu es petrus. tu de celo venisti. **In** insultat quicquid se

verberit. **A**udit hinc atq; de verbū
aspeuz. **D**ec audies dicat. **Q**uati a
verba audio seruus p̄t̄or. **D**omi
nus meus au diuit a iudeis dicen
tib⁹ sibi. **D**emonium habes.

Cassio ab hac aspitate gra
uissima liberat dñs
qñ in via ip̄s⁹ gradimur: nec ad
dexteram leuāq; diuertim⁹. vbi a
dyabolo positos laqueos esse cog
noscit. **Amb.** **A**uaria ē laque
mus. **Amb.** us dyaboli. super
bia luxuria q; huiusmodi peccata.

Col. **A** quib⁹ laqueis q̄s quis i
futuro illū a verbo aspero libeābit
cū dicit ip̄s⁹ hoc verbū aspeuz. **I**te
maledicti in ignē eternū. **S**equit̄.

Mico. quō memoria passiōis
xp̄i p̄tegit suos in adū
fis cū dicit. **S**capulis suis. **I**p̄ te
flagellatis. **L**ob vmbrahit ē. **I**tra
p̄secutiōis estus. **L**a sub p̄mis eius
sperabis. **I**tra sub brachijs in cruce
protenhis in modum alarum.

Iero. **E**xaltabit in cruce. exten
det man⁹ a p̄teget nos.
Aspicies man⁹ eius crucifixas a si
serpēs momorderit sanabis. **S**cu
to circūdati tēritas eius.

HUGO v̄ sua morte q̄ dicit̄
veritas. eo q̄ imple
uit p̄missa de redēptiōe humana
Bernard⁹ **N**ecessaria ē sane īsupa
bilis p̄dictio veritatis nunc aie in
corpe degētī ob p̄iculosos offiā⁹
v̄travicia: a post aie exēti ob mō
strosos incurfus spirituu; mali
gnoz. **Felix** ē quē sic circūdat p̄ te
ctio xp̄i. v̄t exitum ab hac vita cu

sto diat: a intro itū in futurū p̄ atri
am a facie inimici defendat.

Micola **I**psa etiā mors dñi
ē scuti⁹ v̄tra insult⁹
tēptationū. **Vñ** in tremis. iij. **D**ab
eis dñe scuti. labore cordis tui. **I**tra
subdit. **Lū** timebis atimore. **C**irca
q̄d scienduz q̄ diuersi demones tē
ptant de diuersis vicij⁹. **A**liqui di
cunt sp̄s luxurie: aliqui sp̄s su
p̄bie: et sic de alijs. **P**er hoc igitur
q̄ dicit. **L**a timore nocturno. **I**ntelli
gunt demones tēptantes de furto
quod cōter fit de nocte. **F**lagitta
volante in die. **I**p̄ quā intelligunt̄
demones tēptantes de sup̄bia. q̄
querit apparē. **L**a negotiō pambu
lante in tenebris. **I**tra a demonib⁹
de luxuria tēptantibus. **Vñ** Job.
xxiij. **O**culus adulteri obseuiat ca
liginē. **L**a in cursu. et demonio me
ridiano. **I**tra a spiritib⁹ de castrimer
gia seu gula tēptantib⁹ que fit in
prandijs magnis vbi concurrūt
fercula multa et v̄na: et fiunt cōi
ter hora me. **Iero.** dicunt q̄ dēz
ribiana. **Iero.** multi q̄ sūt
demones tantum meridiam a hoc
vulgo dicit̄. **C**etrez. ego dico sim
pliciter quonia; demon eo tempo
re potestatem habet in nos quan
do peccat⁹. **S**ive mane siue nocte.
quacūq; hora peccamus demon
ingreditur in nos. **V**ides ergo q̄d
frivolū est quod vulgo dicit̄.

Collecto. **B**eatus bernar
dus p̄dictum
versum sic exponit dicens. **S**unt
quatuor tēptationes quibus
v̄ndiq; circūdati necesse habe

mus scilicet domini et gratia diuine
protectionis vndiq; circūdari. **H**oc
enim premonitos vos esse volo ne
minem sup̄ terram absq; tempta
tione victurum vt cui forte tollitur
aliqua altrā securus expectet. be
migna enim est diuine pietatis di
spensacō. quibusdam nos tempta
cōnibus patitur diuicius occupa
ri ne forte piculosiores occurrant
Ab aliquibus vero citius liberat
vt possim⁹ in alijs quas nob̄ vti
liores fore p̄uidet exerceri. **P**rima
temptatio viz timor nocturn⁹ con
tra eos qui a vicijis conuertuntur
confuerūt esse de molestijs co:po
ris quia caro hactenus indomita
non patitur equanimiter castiga
ri et in seruitutē redigi sed adhuc
p̄dite libertatis memora vite pre
terite acius concupiscit adūsus
spiritum **C**ontra hanc temptacō
nez radius veritatis et gratia diuī
na ingerit oculos cordis nunc qui
dem peccata que fecimus nunc ve
ro eterna supplicia que meruimus
nunc quoq; celestia premia ad q̄
tendimus vt r̄colentes penas q̄s
euadimus vniuersa que patimur
delicias reputamus. quoniam nō
sunt cōdigne passionēs huius tē
poris ad futuram gloriam q̄ reue
labitur in nobis **N**unc etia; nob̄
ingerit ea que pro nobis pertulit
christus vt crebro considerantes
quāta sustinuit illa maiestas p̄
inutilibus seruis erutescam⁹ nō
sustinere nunc parua p̄ nobis **E**t
si euasisti temptationem timoris
nocturni time sagittam volantem

in die que leuiter volat a cito ite
rificat. **S**agitta hec est vana gloria
qua nouit conuersi temptantur q̄
bonis opibus insidiatur vt peccat
Quic temptacōm fidel' anima tū
tere delect' dicens. **Q**uid sup̄bis ter
raa eius satq; se fateri peccatū cē
a qz hostis antiqu⁹ hunc fidelem
nequit decere a statu reditū dimis
nec tioris pusillanimitate nec lau
dibus humanis **I**dem aggre
ditur tertiā temptationem que
est negocium pambulantium in
tenebris dicens **E**t si viribus ip̄is
decere neqo: forte decipe possum
alicuius proditoris igemio. **Q**uid
putas erit proditor. plane cupidi
tas aut ambiō radix iniquitatis
subtile malum secretum vicijs pe
stis occulta doli artifex mater vpo
crisis liuoris pater viciōrum origo
criminum fomes virtutū erugo
tinea sanctitatis excecatrix cordū
ex remedijs morbos creans gene
rans ex medicina languorem. **I**p
sa enim ecclesiastice dignitatis of
ficia in turpem questum et tenebū
rum negocia transire facit. nec in
his animarum salus sed diuicia
rum luxus queritur p̄pter hoc ra
dūt coronas p̄pter hoc frequētant
ecclesias missas celebrāt psalmos
decantant pro ep̄atibus archidi
aconatibus et dignitatibus ip̄uē
ter decertatur hodie vt eccā tū red
ditus in sup̄fluitatis et vanitatis
vlu dissipentur. quātos hoc nego
cium pambulans in tenebris tru
di fecit i tenebras exteriores **Q**uid
vero hunc v̄rmen fouet aliud q̄

metis alienatō a obliuio v̄tatis
 hoc negocium tenebrarū veritas
 arguit dicēs. Quis p̄dest hominī
 si totum mundū lucret: se at̄ p̄dat
 et dementū faciat sui. Et idē. Po
 tentes ait potēt tormenta paciē
 tur. Hoc in q̄ veritas sedula fugge
 stione reducit in mentem. q̄ sit in
 ambitu friuola consolatio. graue
 iudicium. vsus breuis a finis ig
 notus. Quid post hęc sup̄est n̄ vt
 iam reueletur hō peccati. filius p̄
 ditōnis. antixps. demoniū n̄ mo
 do diurnū sed meridianū. q̄ nō
 solum transfigurāt in angelū lu
 cis. sed extollit sup̄ omne q̄ dicitur
 deus. aut colit. Dic plane gra
 uissimus erit incurfus: sed ab hoc
 eccliam electoꝝ veritas liberabit.
 p̄tre eos breuiās dies. a demoni
 um meridianū destruens illustra
 tione aduen
Cassio Supra
 tus sui. has om
 nes diffiniciōes rez q̄ euidēt oñ
 ditur q̄ nichil horū intueri possu
 q̄ dño p̄tē gente saluamur. Seq̄t̄
Hugo Q̄dēt a latē tuo.]
 ex eo enim numero
 xp̄ianozum qui sperāt in salutarī
 sūt p̄fecti a imp̄fecti. de p̄fectis dic̄
 dñs. **Mat. xix.** Vos q̄ reliquistis
 omnia a secuti estis me. sedebitis
 sup̄ sedes iudicātes. xij. trib⁹ isra
 hel. Et h̄j dicitur latus dñi salua
 toris tanq̄ sessuri in iudicō ad la
 tus eius sicut cardinales dicuntur
 latus dñi pape. vñ dicit se mittere
 aliquē de latere suo. Et qm̄ de illis
 estimant esse. s. de numero p̄fecto
 rum: multi se illud conseq̄ credūt

et presumūt q̄d minime promerē
 tur. **Ideo Cassi.** Q̄dēt a la
 dicitur **Cassi.** tre tuo.] n̄ pri
 uabunt illa beatitudie qua se spe
 rabant sessuros tecum. qui sibi fu
 pra merita sua talia pollicētur. Et
 qm̄ rari sunt qui talem ac tantaz
 spem noscuntur habere. mille a la
 tere eius asserit esse casuros ab il
 la. s. summitate iudicationis. Et q̄
 ml̄ti in seculari vita constituti pu
 tant se ad dexteram dñi collocādos
Ideo subdit. et decēz milia.] supple
 cadent etiam.] a dextris tuis.] quo
 niam et ipsi falsa opinione cōcepe
 rant quod in suis meritis non ha
 bebant. **Hec** autē sententia spiritu
 alit̄ illos verberat qui aliquo bo
 no prosperitatis inflantur et san
 ctos se putant esse cum non sint.
Mille autēz a decem milia finitum
 numerū. p̄ infinito ponit. **Nō** em̄
 possunt a latē dñi. vel a dextris ei⁹
 cadere: qui iam in beatoꝝ numero
 p̄destinati esse dñoscuntur. **Sed**
 de illis dictum est qui se sessuros
 et ad eius dexteram staturus esse
 presumūt de quibus adhuc s̄b̄di
 tur. **Ad** te autē nō appropinq̄bit.]
 hoc est quilibz ex ipsis qui sibi re
 gnum dñi fallaciter pollicent̄. Qui
 reuera longe erunt a dño. qm̄ duz
 spem habent in meritis suis ad sa
 tisfactionis remedia non reuertē
Q̄ sup̄tamen.] licet cre dāt se te
 cum sessuros et venire ad dextrā
 Loculis tuis.] eozum merita.] confi
 derabis.] **Iusticia** enim diuina cō
 sideratur homines qui sunt ad dex
 teram collocandi. **Sequitur.**] et re
 J

tributionem peccatorum videbis. **I**n
videri facies illorum et tribuere; quoniam
dicetur eis. **I**te malebidi in ignem
eternum. **O**mnino casu malorum consequen-
ter ostendit quod securi erunt hominum. **E**t loquitur
propheta in persona fidelium ad christum
dicens. **Q**uonia tu es domine spes
mea: altissimum posuisti refugium
tuum. **Aug⁹** **U**ideo surrexisti a
iherosolymis. **A**d celum ascendisti
ut quo precessisti illuc me secutu-
rum spes. **Hugo** **N**on accedat
tibi. **H**ugo ad te malum. **S**pe-
ne qui peccatum non habuisti
let flagellum. **S**ic mortis non ap-
propinquabit tabernaculo tuo. **I**n
corpore tuo in quo divinitas tua ha-
bitat. quia christus resurgens ex mor-
tuis iam non moritur: mors illius
tra non dominabitur. **Bernard⁹**. **A**d
hoc enim refugium dominum christum in om-
ni tribulatione. in omni temptatione
et necessitate fratres recurrere de-
bemus. ubi patet foramina apta
et viscera misericordie dei nostri. ubi non ac-
cedit temptator. persecutor non ascen-
dit: nec pessimus accusator: fratrum
sathanas attingit. **F**elix plane spes
nostra et refugium secunorum. ubi nec
culpa nec pena nec flagellum aliquod
appropinquare possit in animabus
et corporibus et ad gloriosam resurre-
ctionem illic transferendis. **N**ec mi-
rum. si flagellum non appropinquat
tibi. **Q**uia angelis suis mandavit
de te. ut custodiant te in omni-
bus viis. **Cass.** **I**n ista versu
tuus. **Q**uia angelis suis mandavit
de te. ut custodiant te in omni-
bus viis. **Cass.** **I**n ista versu
tuus. **Q**uia angelis suis mandavit
de te. ut custodiant te in omni-
bus viis.

temptare presumpisset obiecit. sic
scriptum est. **Mat. iiii.** quod angelis
suis mandavit de te. **Collect.** **S**;
beatus **Jeromimus** et **beda** dicunt super eundem
locum euangelii quod dyabolus male
interpretatur scripturas. **N**am hec
prophetia non est de christo. quia non in-
diget custodia angelorum sed est de
quolibet viro sancto: qui custodie
angelorum deputatur secundum illud ad
hebreos. **O**mnis sunt ad ministra-
tionem spiritus in ministerium missi:
propter eos qui hereditatem capiunt
salutis. **Q**uid mandavit dominus. ut cu-
stodiant. **viz** vicium iustum. in om-
nibus viis tuis. **Bernardus.** **I**n quibus
viis tuis. **I**n illis quibus deducas
a malo. quibus fugis aventura ira
Multa sunt viae. **E**st via hominum.
demonum et angelorum. **V**ia hominum
est necessitas et cupiditas. **E**t longe
melius est in necessitate gradi quam
in cupiditate. de his est dictum. **C**on-
tricio et infelicitas in viis eorum. **I**n
necessitate contricio: et infelicitas
in cupiditate. **N**ecessitas quidem ex
infirmitate carnis: cupiditas ex in-
vidia et oblivione cordis procedit.
Propterea tremis inhiat: et cele-
stia non meditatur. **V**ia demonum
est presumptio et obstinatio ad
quam iter quatuor gradibus. **P**rimus
est dissimulatio proprie infirmitatis.
cum se estimat homo aliquid esse.
cum nichil sit. **S**ecundus est igno-
rantia sui vii: quando non vult sci-
re peccata sua. **T**ercius est excusa-
tio peccatorum. **Q**uartus est contumacia
penitendi vni nasci obstinatio

Qui sic in omnibus vijs suis abha-
ret dyalolo: manifeste factus est vnus
spiritus cum ipso. **V**ie angelorum
sunt quando ascendunt per contem-
plationem ad deum: et descendunt
per passionem ad proximum. vt cu-
stodiant te ne tepteris super id quod
ferre potes. **I**n manibus porta-
bunt te. **I**de suo ministerio diriget
te in peregrinatione huius vite. **N**e
forte offendas ad lapidem pedem tuum.
Ego intelligo illum lapidem offensi-
onis domini christi. **I**n hunc lapidem
offendit qui murmurat: et blasphemat
aduersus deum in aduersita-
tibus et molestiis huius seculi vel
vite. Porro pes tuus est affectio ani-
me: quam in manibus portant ange-
li ne desiderio puerio christus aliqua-
do offendatur. **S**equitur

Iero. Quod dyabolus de se di-
ctum tacuit: **S**per
aspicem et basiliscum ambulab:
et conculcabis leonem et draconem.

Cassi. Omnia ista nomina con-
gruunt dyabolo aptan-
tur. **A**spis est: dum occulte temp-
tat: **B**asiliscus: dum palam venena
disseiat. **L**eo: dum persequitur inoce-
tes. **D**raco: dum negligentes ipia-
voracitate deglutit. **S**ed has omnes
dyaboli malicias christus in suo
aduentu prostravit. **C**onsequen-
ter deus pater beatum virum qui
habitat in adiutorio altissimi libe-
raturus se a malis seculi istius con-
promittit dicens. **Q**uonia in me
sperabit liberato eum. **B**ernardus
Hoc totum hominis meritum est.
si totam spem suam ponit in eo qui

totum hominem saluum facit.

Cassio. **P**rotegatur eum. **P**rote-
geat eum a me ab
omnibus insidijs dyaboli redda-
tur alienus. **Q**ui cognouit nomen
meum. **B**ernardus. **N**on nouit no-
men eius qui illud assumit in va-
num: qui dicit: domine domine. et non fa-
cit que dicit ipse. **I**pse non nouit
nomen eius: qui eum nec honorat.
vt patrem. nec timet. vt dominum. **N**on
nouit nomen eius: qui ad vanita-
tes et insanias falsas seculi uer-
titur. **E**t quod fructus noticiae nominis
eius est clamor orationis. **I**deo subiun-
git. **C**lamauit ad me. **C**um deuo-
tione cordis oratio. **V**el quod fructus
clamoris est exaudicio saluatoris:
quia sanctis clamoribus adest exau-
ditio saluatoris. **I**decirco addit. **L**et
ego exaudiam eum. **M**erito si exau-
ditur qui clamare dissimulat: aut
omnino non postulas aut tepide po-
stulas et remisse. **I**n auribus dei desi-
derium rehemens: est clamor magnus.
Sic et tepida deuotio: est in auribus
eius vox submissa. **I**n quo exaudi-
es domine. vel in quibus. **C**um ipso su-
m in tribulatione. **I**n in puniti vita vt
eum confortet. **A**it enim dominus fidelibus
suis. **I**n mundo pressuram habebi-
tis. **E**t ait apostolus. **O**mnes qui pie
volunt vivere in christo: persecutionem
patientur. ab hijs ait. **E**xipiam eum. **N**on
tamen quod diu uiuit in hoc mundo
quod liberatio plena et perfecta ante dies
sepulture esse non poterit. **E**xipiam
ergo eum in morte carnis quia nihil
ultra quo dicitur corpus vel anime faci-
at mundus habebit: et ipso erepto

postea in resurrectione generali glorificabo eum. In quo surget in gloria
Cassi. Et in illa beatitudine colocabitur: ubi iam locum tribulatio non habet. In illa autem erit eternitas vite et apta deivisio. Unde subiungit. Longitudine dierum implebo eum. Hoc est eternum vivet. Et subdit totius premissi finem. Let oñdam illi salutare meum. In ihm christum: ut eternum iam videat in quem.
Collect. Quod diu mori credidit. tali corpore circūdamur. non desinit hostis antiqui nobis laqueos peccati pretere. tam per cogitationes cordis et desideria carnis. quam per homines tam proximos quam alienos. Nemo ergo fallat se. neque de sui cordis puritate seu bonis opibus confidat. ut putet se nullis temptationibus subiacere periculis. cum prudens ille temptator actionibus insidijs pulset quos plus viderit a peccatis abstinere. Tentatus est dominus ihesus. ut nos doceret dyaboli temptationes superare: et temptatori resistere. Non enim tristes esse debemus si temptati: sed si superati fuerimus. Vide quod dicat apostolus iacobus. Omne gaudium existimate fratres mei cum in temptationibus varias incideritis. scientes quod tribulatio paciam operatur. pacia autem opus perfectum habet. Et quod astaturi erimus ante illud terribile tribunal iudicis: a cuius latere mille cadent decem milia a dextris eius. deleamus de mente nostra cogitationes vanitatis. quas dyabolus nobis inscribit. ut labor noster in

fit inanis coram deo. Meditemur continentiam. sobrietatem. humilitatem atque iusticiam. et eadem mentibus nostris inscribamur. ne cum cadentibus a dextris dei operemur. Nequaquam ergo iaceamus otiosi. ne laqueo venantium capiamur. propterea enim deus tribulationes nobis irruere permittit. ut ad ipsum vigilantius confugiamus et nos efficiat puriores. Ut igitur hic probationes et in futuro clariores esse mereamur. suscipiamus equo animo quicquid illi fieri erit gratum. gratias agentes. qui nos dignatur a laqueis inimici et a verbo aspero liberare: ihesu christo. qui est benedictus in seculum. Amen.

Psalmus xxi.

Bonum est
Titulus psalmi cantici
in die sabbati.
Hug

In precedenti psalmo egit propheta de victoria temptationum. Sed quia victoria temptacionum sequitur requies mentis. Ideo in hoc psalmo et in hoc titulo agitur de requie vel quiete mentis que per sabbatum significatur. In illo sabbato dominus requieuit ab omni ope quod patratat in quo iudei etiam cessabant ab omni opere servili per quod etiam interpretatur sabbatum eternitatis in quo ab omni pena et miseria eternaliter quiescet. Est ergo sensus tituli. Quod iste per quem notatur spiritualis operacione est cantici per quem notatur exultacio mentis. **Cassi.**